

Kuolinpesän pankkiasioiden hoitaminen

Maria Merikanto

2023 Laurea

Laurea-ammattikorkeakoulu

Kuolinpesän pankkiasioiden hoitaminen

Maria Merikanto
Liiketalous
Opinnäytetyö
Huhtikuu, 2023

Maria Merikanto

Kuolinpesän pankkiasioiden hoitaminen

Vuosi

2023

Sivumäärä

42

Perintöoikeus on oikeudenala, joka säätelee oikeudesta periä perittävän menehdyttyä. Perintöoikeudesta säädetään perintökaassa 40/1965. Aihe koskettaa jokaista, sillä kaikilla on elämänsä aikana käytössään pankkipalveluita ja kuolinpesän pankkiasioiden hoitaminenkin voi olla tulevaisuudessa edessä. Kuolinpesän edustajan tehtävä koetaan usein haasteellisena, sillä se tulee monelle täysin uutena ja vieraana aiheena. Opinnäytetyön tarkoituksena on toimia perintöoikeuden teorian perustana sekä oppaana kuolinpesän pankkiasioiden hoitamisessa niin pankin toimihenkilöille kuin kuolinpesän asioita hoitaville henkilöille.

Opinnäytetyö on lainopillinen tutkimus ja se pohjautuu tutkimaan mitkä lait vaikuttavat ja säätelevät kuolinpesän pankkiasioiden hoitoa. Työssä ei keskitytä vain yhden pankin toimintaan, sillä sama lainsäädäntö koskee kaikkia Suomessa toimivia pankkeja. Tästä syystä opinnäytetyötä ei ole tehty yhteistyössä pankkien kanssa.

Opinnäytetyö koostuu teoriaosuudesta sekä pankin toimintamallisuudesta. Teoriaosuudessa käydään läpi, kenellä on oikeus periä, mikä merkitys perukirjalla on sekä muita käsitteitä, jotka ovat osakkaille ja pankin toimihenkilöille tarpeellisia aihepiirin käsittämiseksi. Toimintamallisuudessa käydään läpi yleisimpiä kuolinpesäkohtaamisia henkilöasiakkaiden päivittäis- palveluissa pankkien konttoreilla. Osiossa käydään läpi koko prosessin kaari, kuolin tiedon vastaanottamisesta palveluiden päättämiseen asti. Keskeisimpinä lähteinä opinnäytetyössä on käytetty asiointiin vaikuttavat lait, aihepiirin kirjallisuus, virallislähteet ja verkkoaineistot. Kokonaisuuden tarkoituksena on auttaa ymmärtämään prosessin kulkua ja sitä koskevaa sääntelyä.

Maria Merikanto

Administering a death estate's banking affairs

Year	2023	Pages	42
------	------	-------	----

Inheritance is a field of law that regulates the right to inherit after the deceased has died. The right of inheritance is regulated in the Code of Inheritance 40/1965. The subject affects everyone, because everyone uses banking services during their lifetime, and therefore, managing the banking affairs of the estate may be a challenge in the future. The task of the representative of the estate is perceived as a challenge, as it is a completely new and foreign topic to many. The objective of the thesis is to serve as a basis for the theory of inheritance law and as a guide in managing the banking affairs of the estate. The thesis aims to help both bank officers and the parties to an estate.

The thesis focuses on researching which laws affect and regulate the management of the estate's banking affairs. The thesis does not examine the operations of only one bank, because the same legislation applies to all banks operating in Finland. Thus, the thesis was not conducted in collaboration with any bank.

The thesis consists of a theory part and it also includes a part that introduces the operational model of banks. The first part of the thesis discusses who has the right to inherit, what is the deed of the estate inventory, and other concepts that are necessary for the parties to an estate of the deceased person and bank officers to understand the topic. The second part of the thesis contains the most common encounters between the parties to an estate and bank officers in the daily banking services at bank offices. The main sources used in the thesis are the affecting laws, literature on the subject, official sources, and online materials. The purpose of the whole is to help understand the course of the process and the regulations related to it.

Keywords: estate of a deceased person, inheritance law, bank

Sisällys

1	Johdanto.....	7
2	Tutkimusmenetelmät ja opinnäytetyön tavoite	8
3	Kuolinpesän hallinnointi.....	9
3.1	Perilliset ja perintöosa	10
3.1.1	Parenteelit	11
3.1.2	Lesken asema	12
3.1.3	Jäämistöositus ja tasinkoetuoikeus	13
3.1.4	Perimyksen esteet	16
3.2	Perukirja.....	17
3.2.1	Perukirjan johdanto	18
3.2.2	Osakasluettelo	19
3.2.3	Omaisuusluettelo	19
3.2.4	Vakuutus	20
3.2.5	Perunkirjoituksen toimittamisvelvollisuus	20
3.2.6	Perunkirjoitukseen kutsuminen.....	21
3.3	Testamentti	22
3.3.1	Lainvoimainen testamentti.....	23
3.3.2	Testamentin pätemättömyys	23
3.3.3	Testamentin laatiminen	24
3.4	Jakokirja	25
4	Kuolinpesän pankkiasioiden hoitaminen	26
4.1	Kuolin tieto ja valtuuksien päättymisen.....	27
4.1.1	Edunvalvonta.....	27
4.2	Ennen perunkirjoitusta	28
4.2.1	Virkatodistus, sukuselvitys ja asiakkuusilmoitus	29
4.2.2	Kuolinpesän laskujen maksu	30
4.2.3	Perukirjan valmistelu ja toimittaminen	31
4.3	Perunkirjoituksen jälkeen.....	32
4.3.1	Valtakirja	33
4.3.2	Perintöverotus	34
4.3.3	Perinnönjako	34
4.3.4	Osakkaan velkavastuu ja velkainen pesä.....	36
4.3.5	Jakokirja	37
4.3.6	Palveluiden lopetus	37
5	Pohdinta ja johtopäätökset.....	38
	Kuviot	42

Lakiluettelo

Avoliittolaki 234/1929

Laki holhustoimesta 442/1999

Laki julkisesta haasteesta 729/2003

Laki luottolaitostoiminnasta 610/2014

Laki väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista 661/2009

Perintökaari 30/1965

Perintö- ja lahjaverolaki 378/1940

Asetus varainsiirtojen mukana toimitettavista tiedoista (EU) 2015/847

1 Johdanto

Ihmisen oikeuskelpoisuus alkaa syntymästä ja päättyy kuolemaan. Ihminen ei aina menehdy ikääntymisen takia, se voi menehtyä myös iästä riippumatta äkillisen tapaturman tai sairau-den takia. Menehtyessä ihmisen oikeuskelpoisuutensa päättyy.¹ Henkilöltä jää jälkeensä elämänsä aikana hankittuja palveluita. Kuolinpesän osakkaiden tehtäväksi jää näiden palveluiden loppuun saattaminen. Jokaisella ihmisellä on eläessään käytössään pankkipalvelut, siksi koen tämän erityisen tärkeäksi ja oleelliseksi aiheeksi. Aihe tulee monelle kuolinpesän osakkaalle uutena, siksi asioiden hoitaminen voi tuntua monimutkaiselta ja haastavalta. Kuolinpesän osakkaiden vastuulle jää asioiden ja tehtävien selvittäminen itsenäisesti.

Pankkipalvelut kulkevat mukana koko ihmisen elämänsä eri vaiheissa. Luonnollisille henkilöille usein avataan jo lapsena oma pankkitili tulevaisuutta varten. Tileille vanhemmat, sukulaiset ja kummit saattavat kerätä varoja lapsen merkkipäivinä. Pankkipalvelut usein laajenevat eri elämän vaiheissa ja asiakkuuskin voi vaihtua eri pankkien välillä. Kuitenkin tarjolla olevat palvelut ovat jokseenkin samanlaisia pankista riippumatta sekä jokaisen pankin toiminta säätelee samat lait ja niiden säädökset. Opinnäytetyössä keskitytäänkin siitä syystä tutki-maan eri lakien vaikutusta kuolinpesän pankkiasioiden hoitamisessa. Pankkien toimintaa voi kuitenkin täydentää myös omat pankkikohtaiset toimintamallit, joihin tulee perehtyä riippuen kuolinpesän asiakkuuspankista. Kuolinpesän asioiden hoitamisesta säädetään pääsääntöisesti perintökaaressa (40/1965, PK). Monet muut lait kuitenkin säätelevät tarkemmin tiettyjen ti-lanteiden toimintamalleja ja täydentävät PK:n säädöksiä.

Pankkien henkilöasiakkaiden päivittäispalveluiden yleisimmät juridiset kysymykset liittyvät pääsääntöisesti perintöoikeuteen. Opinnäytetyössä käsitellään jäämistöön liittyviä peruskäsit-teitä sekä keskitytään menehtymisen jälkeisten yleisimpien pankkien päivittäispalveluiden hoitamiseen. Opinnäytetyöstä on tietoisesti jätetty käsittelemättä yrityspalvelut ja perintöve-rotuksesta on mainintaa vain yleisellä tasolla.

Opinnäytetyössä ei ole huomioitu lainvalmisteluasiakirjoja, sillä perintökaari on tullut voi-maan jo vuonna 1965. Lainvalmisteluasiakirjat ovat tutkimuksen kannalta vanhoja tuomaan lisäarvoa työlle, siksi ne on jätetty tarkoituksellisesti pois opinnäytetyöstä. Perintöoikeus on onnistunut säilyttämään asemansa ja sen suuret linjaukset ovat vakiintuneet paikoilleen. Sen yksityiskohdat kuitenkin elävät koko ajan.²

---

¹ Saarnilehto & Annola 2018, 28.

² Aarnio & Kangas 2016, 8.

2 Tutkimusmenetelmät ja opinnäytetyön tavoite

Oikeustieteen yleisimmät osa-alueet ovat lainoppi, oikeushistoria, oikeussosiologia, oikeusfilosofia sekä vertaileva oikeustiede. Oikeustieteelliset työt voivat sijoittua selkeästi jollekin osa-alueelle ja osa voi liikkua useamman tutkimusmenetelmän välillä. Työn laatijan tulee hahmottaa mille osa-alueelle kirjoitustyö sijoittuu.³

Tämän opinnäytetyön metodina on lainoppi. Lainoppi eli oikeusdogmatiikka on yleisin käytetty metodi oikeustieteellisissä tutkimuksissa. Se perustuu olemassa olevien oikeuslähteisiin, joiden käytössä noudatetaan etusija- ja käyttöjärjestyssääntöjä. Lainopin keskeisimpänä tehtävänä on selvittää, mitä voimassa olevaa oikeuden sisältöä sovelletaan käsiteltävässä oikeusongelmassa. Lainoppi vastaa kuinka ongelma tulisi ratkaista oikeusjärjestyksen mukaan eli tulkitsee. Lisäksi lainopin tehtävänä on oikeuden jäsentäminen eli systematisointi. Tämän avulla autetaan löytämään etsimänsä säännökset sekä autetaan hahmottamaan kokonaiskuvaa oikeudellisista järjestelyistä ja niiden välisistä keskinäisuuhteista.⁴

Kirjoittaminen pohjautuu aiheen valintaan ja erityisesti aiheen valinnassa tulisi täsmentää mahdollisimman tarkkarajaisesti tutkittava ongelma tai asiakokonaisuus, johon työssä pyritään antamaan vastaus. Oikeustiede on argumentaatiota eli väitteiden ja perustelujen esittämistä. Erityisesti lainopissa tulisi käydä selkeästi ilmi kirjoittajan omat pohdinnat, eikä vain teorian yksityiskohtaista kuvailemista. Tutkimusongelman asettaminen varmistaa kirjoittajan oman äänen käytön kirjoituksessaan.⁵ Lainoppi ei vain keskity oikeussääntöjen tutkimiseen vaan myös oikeusperiaatteisiin. Sen tehtävänä on niiden punninta ja yhteensovittaminen, joten lainoppi tuottaa myös kannanottoja.⁶ Lainoppi voi jakaantua useampiin eri osa-alueisiin, sen mukaan miten sen kohde ymmärretään. Tässä opinnäytetyössä lainoppi on sääntökeskeistä, eli sen lähtökohtana on oikeusjärjestykseen sisältyvät säädökset.⁷

Opinnäytetyön tavoitteena on toimia oppaana kuolinpesän päivittäisten pankkiasioiden hoitamisessa. Työn on tarkoitus toimia apuna kuolinpesän edustajille ja osakkaille sekä pankkien työntekijöille, jotka työskentelevät pankin päivittäispalveluiden parissa. Kokemuksen mukaan aihe tulee monelle kuolinpesän osakkaalle uutena ja asioiden selvittäminen jää osakkaalle itselleen. Asioiden hoitaminen voi tuntua monimutkaiselta ja haastavalta. Pankkien henkilöasiakkaiden päivittäispalveluiden työntekijöiden arkeen kuuluu päivittäinen opastaminen kuolinpesän asioiden hoitamisessa.

---

³ Husa-Mutanen-Pohjalainen 2010, 19-20.

⁴ Husa-Mutanen-Pohjalainen 2010, 20-21.

⁵ Husa-Mutanen-Pohjalainen 2010, 13-15.

⁶ Hirvonen 2011, 24.

⁷ Aarnio 2011, 13.

Opinnäytetyössä käydään läpi kuolinpesän pankkiasioiden hoidon koko prosessi kuolinilmoituksesta palveluiden lopetukseen asti. Lisäksi opinnäytetyön tarkoituksena on avata lainsäädännön vaikutusta, kuten mitkä lait ja säädökset vaikuttavat prosessin kulkuun. Opinnäytetyö alkaa teoriaosuudesta, jossa käydään läpi prosessin aikana ilmeneviä käsitteitä. Osuuden on tarkoitus toimia apuna käsitteiden ymmärtämisessä. Toisessa osuudessa kerrotaan käytännön asioita pankkiasioiden hoitamisessa, mistä prosessi alkaa ja mihin se päättyy. Tarkoituksena selkeyttää kuolinpesän pankkiasioiden hoitajille, miksi prosessi etenee juuri tässä järjestyksessä ja mitä rajoittavia toimia kulkuun voi kuulua. Moni voi kokea lakien ja säädösten asettamien rajoitusten tekevän asioiden hoidosta haastavaa ja monimutkaista. Tarkoituksena auttaa osakkaita ymmärtämään miksi asioiden hoitoon voi kuulua rajoitteita.

3 Kuolinpesän hallinnointi

PK:ssa säädetään Suomessa asuneen henkilön menehtymisen jälkeisten asioiden hoitamisesta. PK:n luvuissa 1–5 kerrotaan, ketkä ovat oikeutettuja perintöön sekä kuka jäämistöä saa hallita. Henkilön kuoltua hänen omaisuuttaan kutsutaan kuolinpesäksi. Kuolinpesä on kokonaisuus, mikä kattaa vainajan varat ja velat.⁸

PK 18:1:n mukaan kuolinpesän osakkaita ovat eloonjäänyt puoliso, perilliset sekä yleisjätkisäädöksen saajat. Osakkaat hoitavat ja hallinnoivat yhdessä kuolinpesän omaisuutta ja asioita.⁹ Vainajan avopuoliso ei ole osakas, ellei hän ole yleistestamentinsaaja. Pesän osakkaita eivät myöskään ole vainajan velkojat.¹⁰ Seuraavassa tekstissä avataan jäämistöoikeuden teorian käsitteitä, jotta pankkiasioiden hoitaminen olisi helpommin ymmärrettävissä.

PK tulee sovellettavaksi, kun perittävä on Suomen kansalainen, eikä hänellä ole kytköksiä vieraaseen valtioon. Lisäksi PK:ta sovelletaan tilanteissa, jossa Suomeen muuttaneella on toisen maan kansalaisuus, mutta hänelle on syntynyt Suomeen kansainvälisyksityisoikeudellinen kotipaikka. Mikäli perittävä on kuollut 17.8.2015 jälkeen ja hän on muuttanut Suomeen EU:n jäsenvaltiosta ja hänellä on edelleen vieraan maan kansalaisuus, tulee PK sovellettavaksi. Tästä voidaan kuitenkin poiketa, mikäli voidaan todeta, että perittävällä oli läheisempi suhde vieraaseen valtioon, kuin asuinvaltioon Suomeen. Lisäksi muun EU maan kansalaisuuden omistava voi määrätä jäämistönsä jaettavaksi kansalaisuusvaltionsa lainsäädännön mukaisesti.¹¹ PK 26 luvussa ratkaistaan kansainväliseen perimyksen liittyviä ongelmia.

---

⁸ Kangas 2019, 482.

⁹ Koponen 2019, 13.

¹⁰ Puronen 2014, 28.

¹¹ Kangas 2019, 450. Ks. myös Mikkola 2009, 174-191. Erityisesti sivujen 187-191 Lainvalinta ja kotipaikkaperiaate.

3.1 Perilliset ja perintöosa

PK 1:1:n mukaan periä voi vain se, joka on elossa perittävän kuolinhetkellä. Perimyksen edellytyksenä on siis vain se, että perillinen on elossa ja oikeutettu perintöön.¹²

PK 2:1:n mukaan ensisijaisia perillisiä ovat rintaperilliset eli vainajan lapset ja lapsen lapset. Jokainen lapsista saa yhtä suuren osan perinnöstä. Mikäli lapsi on kuollut, tulevat lapsen jälkeläiset hänen sijaansa ja jokainen saa yhtä suuren osan.

PK 2:2:n mukaan, mikäli perittävältä ei ole jäänyt rintaperillisiä, saavat hänen vanhempansa kumpikin puolet perinnöstä. Kuolleen vanhemman osan jakavat perittävän sisaret ja veljet. Kuolleen veljen tai sisaren sijaan tulvat hänen jälkeläisensä, jotka jokainen saa yhtä suuren osan. Mikäli perittävällä ei ole sisaruksia tai heidän jälkeläisiään, mutta jompikumpi perittävän vanhemmista elää, saa tämä koko perinnön. Myös perittävän veli- ja sisarpuolet ovat oikeutettuja siihen osaan yhdessä täysveljien ja -sisarien kanssa, mikä olisi tullut heidän vanhemmilleen. Veli- ja sisarpuolet perivät koko perinnön, mikäli perittävällä ei ole täyssisaruksia tai heidän jälkeläisiään ja molemmat vanhemmat ovat kuolleet. Kuitenkin kuolleen veli- tai sisarpuolen sijaan tulevat hänen jälkeläisensä.

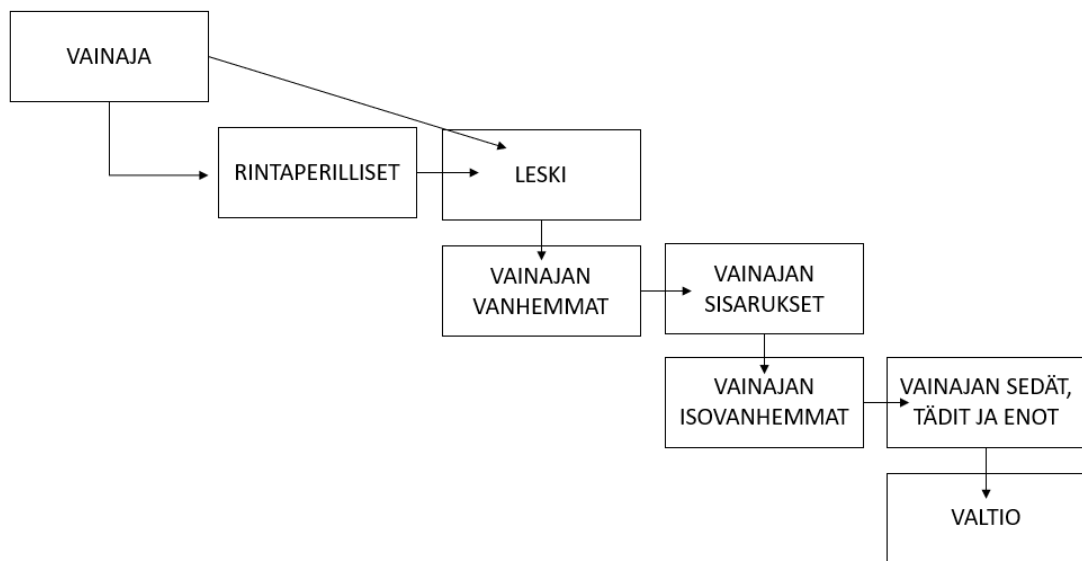
PK 2:3:n mukaan, mikäli edellä mainittuja perillisiä ei ole, saavat perittävän isovanhemmat koko perinnön. Jos joku isovanhemmista on kuollut, saavat hänen lapsensa sen osan perinnöstä, mikä hänelle olisi kuulunut. Eli isovanhemman sijaan perintö menee perinnönjättäjän tädille, sedille ja enoille. Perinnönjättäjän serkut eivät kuitenkaan peri.¹³

PK 3:1:n mukaan jäämistö menee eloonjääneelle puolisolle, mikäli perittävä oli naimisissa eikä häneltä jäänyt rintaperillisiä. PK 7:5:n mukaan testamentti on perillistä kohtaan tehoton siltä osin kuin se estää häntä saamasta lakiosaansa jäämistöstä tai rajoittaa hänen oikeuttaan määrätä lakiosana tulevasta omaisuudesta. Testamentilla voidaan poiketa perimysjärjestyksestä, mutta sillä ei kuitenkaan voida poistaa rintaperillisille kuuluvaa lakiosaansa. Seuraavan kuvion avulla selkeytetään PK:n mukaista perimysjärjестystä.

---

¹² Aarnio & Kangas, 63.

¹³ Koponen 2019, 14.

Kuvio 1: Perimysjärjestys sukulaisuuden mukaan

Kuviossa on selkeytetty perintökaaren mukaista perimysjärjestystä sukulaisuuden mukaan. PK 7:5:n mukaan testamentilla voidaan poiketa oheisesta perimysjärjestyksestä, mutta sillä ei kuitenkaan voida poistaa rintaperillisille kuuluvaa lakiosaansa.

3.1.1 Parenteelit

PK 2:1:n mukaan lähinnä saavat perinnön rintaperilliset. Ensimmäiseen parenteeliin kuuluvat siis lapset, mikäli lapsi on kuollut, tulevat hänen jälkeläisensä hänen sijaansa. Rintaperillisiä ovat perintökaaren mukaan aviolapset, tunnustetut lapset, adoptiolapset sekä lapset, joiden osalta isyys on vahvistettu tuomioistuimessa.

Lesken asema sijoittuu ensimmäisen ja toisen parenteelin väliin. PK 2:2.1:n mukaan perintö menee vainajan vanhemmille, mikäli perinnönjättäjällä ei ole rintaperillisiä eikä aviopuolisoa. PK 2:2.2:n mukaisesti perintö menee perinnön jättäjän sisarille, mikäli hänen vanhempansa eivät ole elossa. Sisarusten lapset tulevat kuolleen vanhemman sijaan perimyksessä. Toiseen parenteeliin kuuluvat siis vainajan vanhemmat, sisarukset sekä heidän lapsensa.¹⁴

PK 2:3:n mukaan jäämistö siirtyy perittävän isovanhemmille, jos perittävällä ei ole jäänyt ensimmäiseen eikä toiseen parenteeliin kuuluvia perillisiä. Lain mukaan kuolleen isovanhemman osuus menee hänen lapsilleen. Kolmanteen parenteeliin kuuluvat siis perittävän isovanhemmat ja heidän lapsensa eli perittävät sedät, tädit ja enot. Vainajan setien, tätien tai enojen lapset eli vainajan serkut eivät kuitenkaan peri.¹⁵

¹⁴ Aarnio & Kangas 2016, 122.

¹⁵ Surakka 2012, 217.

3.1.2 Lesken asema

PK luvussa 3 säädetään puolison perintöoikeudesta sekä oikeudesta hallita jäämistöä. PK 3:1:n mukaan, jos avioliitto tai rekisteröity parisuhde päättyy puolison kuolemaan, lesken oikeus perintöön riippuu rintaperillisistä. Eloonjäänyt puoliso perii ensiksi kuolleen puolison, mikäli rintaperillistä ei ole. Leski on yksin kuolinpesän osakas ja pesän omaisuus tulee yksin leskelle, mikäli perittävä ei ole määrännyt testamenttia, eikä hänellä ole rintaperillisiä. Avioliiton kestolla tai avio-oikeudelle ei ole merkitystä lesken yksinperimystilanteessa.¹⁶

PK 3:1a:n mukaan leski saa oikeuden hallita jäämistöä jakamattomana, mikäli ensiksi kuolleelta puolisolta jäi rintaperillinen. Tässäkään tilanteessa ei avio-oikeudella tai avioliiton kestolla ole merkitystä. Hallintaoikeus kaventuu lesken vähimmäissuojaksi, mikäli rintaperillinen vaatii perinnön jakoa. PK 3:1a:n mukaan lesken vähimmäissuojalla tarkoitetaan lesken oikeutta hallita puolisojen yhteisenä kotina käytettyä asuntoa tai asuinirtaimistoa. Oikeus hallita jäämistöä jakamattomana ei tee vielä leskestä osakasta. Leski voi olla osakas yleistestamentin saajana tai, jos toisella oli avio-oikeus toistensa omaisuuteen.¹⁷ Leski saa oikeuden hallita jäämistöä jakamattomana, vaikka ensiksi kuollut puoliso olisi määrännyt testamentilla omaisuuden jollekin muulle. Hallintaoikeuden kesto ja laajuus riippuu siitä, onko lesken omistuksessa kodiksi sopivaa asuntoa tai vaatiiko testamentin saaja tai rintaperillinen jakoa.¹⁸

Tilanteessa, jossa perittävä oli naimisissa ja häneltä jäi rintaperillinen, noudatetaan seuraavaa toteuttamisjärjestystä. Puolisoiden yksipuolisessa avio-oikeudessa ja avio-oikeudessa toistensa omaisuuteen, toimitetaan omaisuuden ositus. Osituksessa perittäväälle tuleva avio-osa on se osa, joka on rintaperillisille ja leskelle tulevaa jäämistöä. Tai rintaperillinen voi vaatia perinnönjakoa tilanteissa, jossa jäämistöomaisuuteen kuuluu muutakin omaisuutta kuin vähimmäissuojan piiriin kuuluva omaisuus. Leskellä on oikeus hallinta jäämistöä jakamattomana, mutta rintaperillinen voi kuitenkin vaatia jakoa lesken eläessä. Mikäli jäämistöomaisuuteen kuuluu vain vähimmäissuojan piiriin kuuluvaa omaisuutta, ei rintaperillinen hyödy jakovaatimuksesta lesken eläessä.¹⁹

PK 3:1a:n mukaan eloonjäänyt puoliso saa pitää kuolleen puolison jäämistön jakamattomana hallinnassaan, jollei rintaperillisen jakovaatimuksesta tai perittävän tekemästä testamentista muuta johdu. Jokainen rintaperillinen, sijaantuloperillinen sekä yleistestamentinsaaja voi vaatia perinnön jakoa. Legaatinosaajalla on oikeus vaatia legaatintuottoa lesken eläessä, mikäli se ei vaikuta lesken vähimmäissuojaan. Lesken vähimmäissuojan mukaan leskellä on siis oikeus pitää yhteisenä kotina käytettyä asuntoa itsellään. Mikäli jäämistöön on

---

¹⁶ Aarnio & Kangas 2016, 105.

¹⁷ Aarnio & Kangas 2016, 106.

¹⁸ Aarnio & Kangas 2016, 107.

¹⁹ Aarnio & Kangas 2016, 108.

kuulunut useampi omistusasunto, voi pesänjakaja määrätä mihin asuntoon lesken oikeus kohdistuu. Tilanteessa, jossa jäämistölle ei ole kuulunut kotina käytettyä asuntoa, voi kuolinpesä hankkia varoillaan leskelle kodiksi kelpaavan asunnon. Tällaisessa tilanteessa tarvitaan kuitenkin suostumus jokaiselta kuolinpesän osakkaalta.²⁰

PK 3:1:n mukaan leski perii ensiksi kuolleen puolisonsa, mikäli perillisellä ei ollut rintaperillisiä. Tämä sääntö pätee siinäkin tapauksessa, vaikka leskeksi jääneellä olisi lapsia aiemmasta avioliitosta. Ensiksi kuolleen puolison omaisuus menee leskelle. Lesken kuoleman jälkeen pesä jaetaan ensiksi kuolleen puolison toissijaisten perillisten ja lesken perillisten kesken. Perittävä voi määrätä testamentilla kenet tahansa toissijaisen perillisen tasoiseen asemaan riippumatta sukulaissuhteesta. Toissijaisten perintöoikeus astuu voimaan vasta lesken kuoleman jälkeen, ja he voivat vaatia jakoa vasta lesken kuoltua.²¹ Leskellä on myös oikeus luopua ensiksi kuolleen puolison perinnöstä ja vaatia leskelle kuuluvaa vähimmäissuojaa. Jos leski vaatii perinnönjakoa, se koskee myös ensiksi kuolleen puolison perillisiä, jotka olisivat oikeutettuja jäämistöön vasta lesken kuoltua.²²

PK 3:1.2:n mukaan toissijaisten perillisten osuus jaetaan lesken perillisten kesken. Mikäli ensiksi kuolleen puolison toissijaisia perillisiä ei ole elossa lesken kuollessa, menee perintö lesken perillisille. Omaisuus siirtyy sukuhaarasta toiseen, vaikka ensiksi kuolleelta puolisoilta olisi jäänyt elossa olevia kolmanteen parenteeliin kuuluvia perillisiä. Vastaavasti PK 3:1.3:n mukaan lesken osuuden saavat ensiksi kuolleen puolison toissijaiset perilliset, mikäli lesken kuollessa häneltä ei jää perillisiä. Vain testamentilla voidaan ohittaa edellä mainitut säännöt. Mikäli leski on sivuutettu testamentin avulla, ei hänen kuollessaan lesken jäämistö siirry ensiksi kuolleen puolison toissijaisille perillisille. Omaisuus menee valtiolle, mikäli leski ei ole tehnyt testamenttia eikä häneltä jää omia perillisiä.²³ PK 5:1:n mukaan jollei perillistä ole, menee perintö valtiolle.

3.1.3 Jäämistöositus ja tasinkoetuoikeus

PK 23:1:n mukaan, jos vainaja oli naimisissa, on ennen perinnönjakoa toimitettava omaisuuden ositus. Jäämistöositukseksi kutsutaan omaisuuden ositusta, jossa perinnönjättäjä oli kuollessaan naimisissa ja puolisoilla oli avio-oikeus toistensa omaisuuteen. Jäämistöositus on laadittava kirjallisesti tilanteissa, jossa perittävä oli kuollessaan naimisissa ja puolisoilla oli avio-oikeus toistensa omaisuuteen. Jäämistöosituksen merkitys korostuu erityisesti tilanteessa, jossa ensiksi kuolleelta puolisoilta jää rintaperillinen tai testamentinsaaja.²⁴

²⁰ Aarnio & Kangas 2016, 110-112.

²¹ Aarnio & Kangas 2016, 113-114.

²² Aarnio & Kangas 2016, 116.

²³ Aarnio & Kangas 2016, 116.

²⁴ Aarnio-Kangas-Räbinä 2020, 31.

Avioliittolain (234/1929, AL) neljännessä osassa säädetään omaisuuden osituksesta. AL 1:85:n mukaan, kun avioeroa koskeva asia on vireillä taikka kun avioliitto on purkautunut, omaisuuden ositus on toimitettava, jos puoliso tai kuolleen puolison perillinen sitä vaatii. Jos kumpailkakaan puolisollla ei ole avio-oikeutta toistensa omaisuuteen, on omaisuuden osituksen sijasta toimitettava ainoastaan puolisoitten omaisuuden erottelu. Mikäli puolisoilla on ollut avio-oikeus vain osaan omaisuudesta, tulee jäämistöosituksen lisäksi laatia myös jäämistöerottelu ja ne voidaan tehdä samalla kirjallisella asiakirjalla. Avio-oikeuden avulla taataan molemmille puolisoille yhtä suuri osuus yhteisistä säästöistä, mikäli liitto purkautuu avioeron tai kuoleman takia.²⁵

Osituslaskelma on laadittava, kun tehdään omaisuuden ositusta. Osituslaskelmassa puolisoitten omaisuudet erotellaan omiksi ryhmiksi ja yhteiseksi omaisuudeksi, mikäli ei ole tiedossa kummalla omaisuus on kuulunut. AL 4. osan 1:89:n mukaan, jos puolisoitten omaisuutta eroteltaessa jonkin irtaimen esineen suhteen ei käy olosuhteista selville eikä myöskään voida näyttää, kummanko puolison omaisuuteen se kuuluu tai että se on yhteistä omaisuutta, on puolisoitten katsottava saaneen sen yhteisesti yhtäläisin oikeuksin. Muutoin heidän katsotaan omistaneen sen omaisuuden, jonka hän on ennen avioliittoon siirtymistä omistanut.²⁶

Leski on edelleen puolisonsa kuolinpesän osakas, ellei jäämistöositusta ole tehty avioeron aikana. PK 23:1:n mukaan omaisuuden ositus on laadittava ennen perinnönjakoon ryhtymistä. Mikäli ositusta ei ole laadittu avioliiton purkaututtua avioeron takia, syntyy käytännön haasteita. Perukirjaan tulee merkitä, onko ositusta tai erottelua tehty. Avioliiton purkautumisesta on saattanut kuluä useita vuosia ja perukirjan laatijan tehtävänä on selvittää perillisiltä tai entiseltä aviopuolisolta, onko asiakirjaa tehty avioeron aikana. Jäämistöositus on voinut jäädä tekemättä, mikäli puolisoilla ei ollut ositettavia varoja eikä täten tarvetta osituksen tekemiseen. Entiseltä aviopuolisolta voidaan pyytää kirjallinen lausuma siitä, ettei hänellä ole mitään vaatimuksia toimittamatta jääneestä osituksesta.²⁷

Avio-oikeus on puolisolle kuuluva oikeus saada tasinkoa osituksessa. Ositus koskee vain avio-oikeuden alaista omaisuutta. Omaisuuden laskennallisen määrittämisen jälkeen tehdään puolisoitten omaisuuksien vertailu. Tasinko on tasoituserä, jonka varakkaampi puoliso suorittaa toiselle puolisolle.²⁸ Leskellä on tasinkoetuoikeus, eli hänen ei ole pakko luovuttaa omaisuuttaan tasinkona ensiksi kuolleen puolison perillisille. AL 4. osan 2:103.2:n mukaan osituksessa,

---

²⁵ Aarnio-Kangas-Räbinä 2020, 30-31. Vrt. Lohi 2016, 395-396. Lohen mukaan osituksen ja omaisuuden erottelun välillä ei tulisi tehdä jyrkkää erottelua. Hänen mukaansa toimitus alkaa aina osituksena ja voidaan määritellä erotteluksi vasta, kun avio-oikeuden puuttuminen on selvinnyt. Lohen mukaan erotteluksi rajaaminen vaatii ensin avio-oikeudellisen tosiseikkojen toteamista.

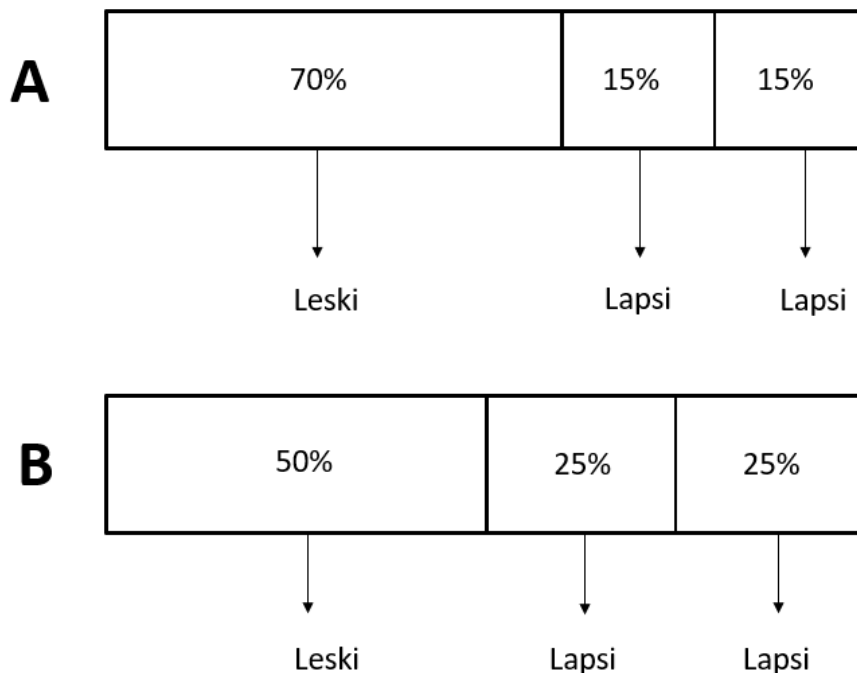
²⁶ Aarnio-Kangas-Räbinä 2020, 31-32.

²⁷ Aarnio-Kangas-Räbinä 2020, 32-33.

²⁸ Aarnio-Kangas-Räbinä 2020, 34.

joka toimitetaan ensiksi kuolleen puolison kuoleman jälkeen, ei eloonjäänyt puoliso ole velvollinen luovuttamaan omaisuuttaan ensiksi kuolleen puolison perillisille. Vaikka leski olisi varakkaampi ja hänen tulisi osituslaskelman mukaan suorittaa tasinkoa vähävaraisemmalle puolisolle, hän saa pitää avio-oikeuden alaisen omaisuuden säästönsä itsellään. Perukirjaan on merkittävä, kieltäytykö leski antamasta tasinkoa ensiksi kuolleen puolison perillisille.²⁹

Lesken tasinkoetuoikeus on lesken henkilökohtainen oikeus ja sillä on vaikutus myös perintöverotuksen suuruuteen. Pesän varallisuus kasvaa, mikäli leski jättää vetoamatta tasinkoetuoikeuteensa. Puolisoiden lapset tulisivat siis perimään suuremman osan, jolloin perintöveron määrä kasvaa. Tätä ei kuitenkaan katsota lahjaverotuksen alaisena lahjana. Varakkaampi leski voi vedota tasinkoetuoikeuteensa, jolloin lapset perisivät vain perittäväältä jäävän osan. Mikäli leski ei vetoaisi tasinkoetuoikeuteensa, lapset perisivät puolet puolisojen omaisuuden säästöistä. Tällaisessa tilanteessa maksettavaksi tulevan perintöveron määrä kasvaisi.³⁰

Kuvio 2: Tasinkoetuoikeus perintöverotuksessa

Kuviolla selkeytetään lesken tasinkoetuoikeuden käytön vaikutusta perintöverotuksessa. Kuvion A kohdassa varakkaampi leski on vedonnut tasinkoetuoikeuteensa olla maksamatta tasinkoa, jolloin puolisojen yhteiset lapset perivät vain perittäväältä jäävän osuuden. Kuvion kohdassa B varakkaampi leski ei ole vedonnut tasinkoetuoikeuteensa olla antamatta tasinkoa,

²⁹ Aarnio-Kangas-Räbinä 2020, 36. Ks. myös Koponen 2019, 57-58.

³⁰ Koponen 2019, 57-58. Ks myös. Aarnio-Kangas-Räbinä 2020, 353-359. Lesken hallintaoikeuden sekä jäämistöosituksen vaikutus kuolinpesän ja lesken verovelvollisuusasemaan.

jolloin yhteiset lapset perivät puolet puolisoiden omaisuuden säästöistä ja maksettavan perintöveron määrä kasvaa.³¹

3.1.4 Perimyksen esteet

PK 15 luvussa säädetään perintöön tai testamenttiin perustuvan oikeuden menettämisestä ja perinnöttömäksi tekemisestä. PK 15:1:n mukaan älköön kukaan saako perintöä tai testamenttia sen jälkeen, jonka kuoleman hän on tahallisesti aiheuttanut rikollisella teolla. Rikollisesta teosta voi olla rangaistuksena perinnöttä jääminen. Teko voi kohdistua perittävään, hänen jälkeläiseensä tai testamentin saajaan. Mikäli surmaaja on testamentin edunsaaja, menettää hän oikeutensa testamenttiin ja perintöoikeuteen.³² Perittävän surmannut henkilö menettää perintöoikeutensa ja lakiosansa sekä oikeutensa vedota hyväkseen tehtyyn testamenttiin. Puolionsa surmannut menettää oikeutensa hallita ensiksi kuolleen puolison jäämistöä jakamattomana.³³ AL 59 §:ssä sanotaan, jos puoliso on rikollisella teolla aiheuttanut toisen puolison kuoleman tai ollut osallinen sellaiseen rikokseen, älköön hänelle osituksessa avio-oikeuden nojalla annettako mitään vainajan omaisuudesta. Puolionsa surmannut menettää oikeutensa hallita jäämistöä jakamattomana, mutta AL 103.2:n mukaan hän voi kuitenkin pidättäytyä antamasta tasinkoa ensiksi kuolleen puolison perillisille omaisuuden osituksessa. Tasin-gossa on kyse puolison omasta omaisuudesta, josta hän kieltäytyy antamasta, eikä ensiksi kuolleen puolison omaisuudesta.³⁴

PK 15:1.2:n mukaan, jos rikos on kohdistunut perittävän perilliseen tai testamentin saajaan, ei rikoksentekijällä ole parempaa oikeutta kuin hänellä olisi ollut surmatun eläessä. PK 15:3:n mukaan rangaistus koskee myös henkilöä, joka on ollut osallisena edesauttamassa edellä mainittuja tekoja. PK 15:2:n mukaan, jos joku on tahallansa hävittänyt tai salannut perittävän testamentin, voi oikeus julistaa hänet kokonaan tai osaksi menettäneeksi oikeutensa perinnön tai testamentin saamiseen tämän jälkeen.

Myös perinnönjättäjä voi PK 15:4:n mukaan määrätä testamentilla perinnöttömäksi henkilön, joka on tahallisella rikoksella syvästi loukannut perittävää, hänen perimispolvessaan olevaa sukulaistaan, ottolastaan tai tämän jälkeläistä. Sama on laki, jos perillinen jatkuvasti viettää kunniantonta tai epäsiiveellistä elämää. Testamentista on käytävä ilmi tämä määräys ja sen peruste. Peruste on kuitenkin pystyttävä myös näyttää toteen, eikä se saa loukata perillisen oikeutta lakiosaansa. Lain mukaan kysymyksessä ei tarvitse aina olla henkilöön kohdistuva rikos. Perillisen viettämä kunnianton ja epäsiiveellinen elämä, joka loukkaa perittävää tai hänen

---

³¹ Koponen 2019, 57-58.

³² Aarnio & Kangas 2016, 130.

³³ Aarnio & Kangas 2016, 135.

³⁴ Aarnio & Kangas 2016, 136.

perimispolvessaan olevaa sukulaistaan voidaan katsoa riittäväksi syyksi perinnöttömäksi tekemiselle.

Kuten KKO 1987:131 ratkaisussaan on todennut, että perittävä on ennen testamentin tekemistä ollut tuomittu vapausrangaistuksiin väkijuomien luvattomasta valmistuksesta ja myynnistä, virantoimituksessa olevan virkamiehen väkivaltaisesta vastustamisesta, varkaudesta ja törkeästä varkaudesta. Hän on syyllistynyt tahallisiin rikoksiin, jotka ovat syvästi loukanneet perittävää ja sen vuoksi perittävällä on ollut oikeus tehdä perillinen perinnöttömäksi.

PK 15:5:n mukaan perinnön, jonka perillinen on 1-4 pykälissä säädetyin tavoin menettänyt, saa se, jolla olisi ollut perintöön oikeus siinä tapauksessa, että perillinen olisi kuollut ennen perittävää. KKO 1987:131 ratkaisun mukaan perittävällä oli oikeus jättää testamentilla pois perinnöttömäksi, jolloin perittävän puolisoista tuli perillinen.

3.2 Perukirja

Perukirjan sisältö ja muotovaatimukset määräytyvät PK 20 luvun mukaan. Perukirja on asiakirja, jolla on käytännössä kolme tehtävää: toimia jäämistön osakas- ja omaisuusluettelona sekä perintöveroilmoituksena. Perukirjassa listataan jäämistön osakkaat eli henkilöt, jotka ovat oikeutettuja perintöön. Lisäksi perukirjassa on listattuna kuolinpesän varat ja velat. Perukirjaa tarvitaan myös verohallinnolle, jonka avulla voidaan määritellä perintöverojen suuruus.³⁵ Perukirja voidaan käytännössä jakaa kolmeen osioon: johdantoon, omaisuusluetteloon sekä jäämistön vakuutuksiin.³⁶

PK 20:1:ssä sanotaan, että perunkirjoitus on toimitettava kolmen kuukauden kuluessa kuolemantapauksesta, jollei perunkirjoitukselle ole myönnetty toimitusajan pidennystä erillisellä hakemuksella. Pidennystä perunkirjoituksen toimitusajalle myöntää viranomainen ja sitä voi hakea verohallinnolta.³⁷ PK 20:2:n mukaan perunkirjoitukseen tulee aina valita kaksi uskottua miestä, jotka voivat olla myös pesän osakkaita. Heidän tehtävänä on toimittaa perunkirjoitus ja arvioida pesän varat ja velat. PK 20:6:n mukaan pesän ilmoittakoon se, joka hoitaa pesän omaisuutta tai muutoin on sen tilaan parhaiten perehtynyt. Pesänilmoittajana toimii yleensä osakas, joka on velvollinen toimituttamaan perunkirjoituksen. Tämä henkilö on yleensä pesään parhaiten perehtynyt henkilö. Pesän ilmoittajan tehtäviin kuuluu pesän varojen ja velkojen ilmoittaminen sekä perukirjan toimittaminen verohallinnolle.³⁸

Perukirja on laadittava kaikkien Suomessa vakituisesti asuneiden henkilöiden kuoleman jälkeen. Perukirja laaditaan myös ulkomaalaisten henkilöiden kohdalla, mikäli he ovat asuneet

---

³⁵ Puronen 2013, 6.

³⁶ Puronen 2013, 19.

³⁷ Aarnio & Kangas 2016, 251.

³⁸ Puronen 2013, 38-39.

vakituisesti Suomessa. Perunkirjoitus on pakollinen toimi, iästä riippumatta. Varattomien pesien kohdalla perukirja voi olla typistetty versio, mutta se on silti laadittava.³⁹

Perukirjaa ei tarvitse laatia, mikäli vainajan voidaan katsoa asuneen pysyvästi ulkomailla. Suomeen perintöverovelvollisena pidetään henkilöä, jolla on pysyvä koti suomessa.⁴⁰

3.2.1 Perukirjan johdanto

PK 20:3:n mukaan perukirjan johdantoon merkitään perukirjan toimituksen paikka ja aika, vainajan henkilötiedot (täydellinen nimi, henkilötunnus, ammatti, syntymä- ja kuolinpäivä sekä syntymä- ja kuolinpaikka ja asuinosoite). Johdanto-osassa listataan perunkirjoituksessa käytetyt asiakirjat, joiden perusteella perukirja laaditaan ja jotka ovat olleet osallisten nähtävillä perukirjan toimituksessa. PK 20:4&5:ssä määrätään perukirjaan liitettävistä dokumenteista. Tällaisia dokumentteja ovat vainajan sukuselvitys, osakkaiden virkatodistukset, testamentti, avioehtosopimus sekä perinnöstä luopumista koskeva asiakirja. Perukirjan liitteeksi tulisi myös lisätä jako- tai osituskirja, mikäli perinnönjako tai ositus on jo toimitettu.⁴¹ Lisäksi perukirjasta on käytävä ilmi, aikooko leski käyttää kokonaan tai osittain lakimääräistä oikeuttaan hallita jäämistöä jakamattomana. Mikäli perunkirjoitusvaiheessa on jo selvää, että jako vaatimus tullaan esittämään, tulee perukirjaan laittaa maininta siitä, että leski saa vähimmäissuojanaan asunnon haltuunsa.⁴² Perukirjan liitteenä voi olla muitakin asiakirjoja, joiden katsotaan olevan oleellisia pesän tilan selvittämisessä. Verottaja voi pyytää erikseen pankin tositteita kuolinpesän kuluista ja menoista, mikäli ne ovat tarpeen verotuksen toimittamisen kannalta.⁴³

PK 20:5:n mukaan perukirjaan on niin ikään liitettävä kirkonkirjan tai vastaavan rekisterin ote, josta käy selville eloonjäänyt puoliso ja perilliset. Virkatodistuksen avulla voidaan todentaa sukulaisuussuhde, onko henkilö elossa tai menehtynyt sekä onko perinnönjättäjä ollut eläessään naimisissa.⁴⁴ Perukirjaan liitetään perinnön jättäjän sekä osakkaiden virkatodistukset. Virkatodistuksen voi tilata Digi- ja väestövirastosta (DVV) tai oman seurakunnan aluerekisteristä. Virkatodistuksen voi tilata Suomen evankelis-luterilaiselta seurakunnalta, ortodoksiselta seurakunnalta tai muutoin virkatodistus tulee tilata DVV:ltä. Mikäli perinnönjättäjä asui kuollessaan vakituisesti ulkomailla, tulee hänestä saada sukuselvitystä vastaava asiakirja maanviranomaisilta. Selvityksen tulee kattaa ne vuodet, jotka perinnön jättäjä on maassa asunut 15 ikävuoden jälkeen.⁴⁵

³⁹ Aarnio & Kangas 2016, 248-249.

⁴⁰ Aarnio & Kangas 2016, 250.

⁴¹ Puronen 2013, 22-23.

⁴² Aarnio-Kangas-Räbinä 2020, 41.

⁴³ Puronen 2013, 22-23.

⁴⁴ Aarnio-Kangas-Räbinä 2020, 32.

⁴⁵ Digi- ja väestövirasto 2023, sukuselvitys.

Mikäli vainaja oli leski, perukirjan liitteisiin tulee myös lisätä ensiksi kuolleen puolison perukirja sekä mahdolliset jako- tai osituskirjat. Lisäksi johdannosta tulee käydä ilmi, mikäli leski haluaa käyttää leskensuojaoikeuttaan eli haluaa käyttää hallintaetuoikeuttaan ja haluaa vedota tasinkoetuoikeuteensa.⁴⁶

3.2.2 Osakasluettelo

Perinteisesti perukirjan ensimmäisessä osassa johdannon jälkeen käydään läpi kuolinpesän osakkaat eli henkilöt, jotka ovat oikeutettuja kuolinpesän jäämistöön.⁴⁷ PK 20:3:n mukaan lisätauksesta tulee käydä ilmi osakkaiden nimi, henkilötunnus, ammatti, osoite ja paikkakunta. Lisäksi perukirjasta on käytävä ilmi osakkaiden kohdalla niiden sukulaissuhde vainajaan. Perillinen on ilmoitettava siinäkin tapauksessa, vaikka hänelle ei tulisi mitään pesän omaisuudesta.

PK 20:3:n mukaan perukirjasta tulee käydä ilmi, ketkä ovat paikalla perunkirjoituksessa sekä millä tavalla heille on ilmoitettu perunkirjoituksesta. Perukirjasta tulee käydä ilmi miksi perillistä tai testamentin saajaa ei ole kutsuttu paikalle. Mikäli kutsuttu ei pääse paikalle on syy sille kirjattava perukirjaan. Osakas voi olla estynyt sairauden tai ulkomailla asumisen vuoksi. Lisäksi perukirjasta on käytävä ilmi pesänilmoittaja ja pesänhoitaja yhteystietoineen, jotta heidät tavoitetaan mahdollisissa lisäselvitystä vaativissa tilanteissa.⁴⁸

3.2.3 Omaisuusluettelo

Perukirjan omaisuusluettelo-osuus on tärkeä perintöverotuksen kannalta.⁴⁹ Perukirjan sisältövaatimuksista määrätään PK 20:4:ssä. Perukirjan toisessa osassa eli omaisuusluettelossa luetteloidaan vainajan omaisuus eli varat ja velat sellaisena kuin ne olivat kuolinhetkellä. Perukirjassa varallisuus ilmoitetaan euroina eli siinä on myös mainittava arvio omaisuuden arvosta. Perukirjaan on myös merkittävä eloon jääneen puolison varat ja velat. Perukirjasta on myös käytävä ilmi, mikäli jommallakummalla puolisoilla ei ollut avio-oikeutta toisen omaisuuteen. Puolisoiden yhteisen omaisuuden tai velan osuuksien määrät tulee myös käydä perukirjasta ilmi. Avio-oikeuden pois sulkeva avioehtosopimus on myös oltava perukirjan liitteenä.⁵⁰ Avioehtosopimus on rekisteröitävä DVV:llä, josta perilliset voivat myös tarvittaessa tarkistaa oliko vanhemmillaan voimassa olevaa avioehtosopimusta.⁵¹

---

⁴⁶ Puronen 2013, 23.

⁴⁷ Puronen 2013, 20.

⁴⁸ Puronen 2013, 20.

⁴⁹ Puronen 2013, 24.

⁵⁰ Puronen 2013, 24.

⁵¹ Aarnio-Kangas-Räbinä 2020, 28.

PK 20:4:ssä sanotaan myös, että perukirjassa on lisäksi mainittava ennakkoperintö sekä muu pesään kuulumaton omaisuus, joka on otettava huomioon perillisen lakiosan suuruutta määrittäessä. Ennakkoperintönä pidetään kaikkea varallisuutta, minkä vainaja elinaikanaan lahjoittanut rintaperillisilleen. Ennakkoperintönä ei pidetä varallisuutta, minkä perinnönjättäjä on erikseen ilmoittanut olevan jokin muu lahjoitus. Perintöverotuksessa huomioidaan kaikki viimeisen kolmen elinvuotensa aikana antamat lahjat, vaikka niitä ei olisi määritelty ennakkoperinnöksi ja ne tulee kirjata perukirjaan arvosta riippumatta. Perukirjaan tulee merkitä myös lesken antamat ennakkoperinnöt.⁵²

3.2.4 Vakuutus

PK 20:6:n mukaan perukirjaan tulee merkitä pesän ilmoittajan ja uskottujen miesten vakuutukset. Mikäli vainaja ei ole antanut perintöverotuksessa huomioitavaa ennakkoperintöä tai lahjaa, tulee perukirjan loppuun lisätä vakuutus siitä. Vakuutus sisältää ilmoituksen siitä, että vainaja ei ole antanut ennakkoperinnöksi katsottavaan lahjaa. Mikäli ennakkoperintöä on annettu, ei vakuuksia tarvitse lisätä perukirjan loppuun. Perukirjan lopussa on aina oltava pesän ilmoittajan vakuutus siitä, että perukirjaan annetut tiedot ovat oikeat, eikä mitään ole jätetty tahallisesti ilmoittamatta. Myös uskottujen miesten tulee antaa oma vakuutuksensa, jolla he myöntävät toimineensa parhaan ymmärryksensä mukaisesti.⁵³

Perukirjan loppuun on tapana lisätä teksti, ettei läsnä olleilla ole huomauttamista toimitusta vastaan. Läsnäolijat vahvistavat tämän vielä allekirjoituksillaan. Kullekin pesän osakkaalle sekä verotoimistolle laaditaan alkuperäinen kappale perukirjasta.⁵⁴

3.2.5 Perunkirjoituksen toimittamisvelvollisuus

Perunkirjoituksen toimittamisvelvollisuudesta määrätään PK 20:2:ssä. Osakkaalla, jolla on ensisijainen perunkirjoituksen toimittamisvelvollisuus, jonka hoidossa jäämistöomaisuus on. Osakas, joka hoitaa pesänomaisuutta on määrättävä perunkirjoituksen toimituksen paikka ja aika sekä valittava kaksi uskottua miestä toimittamaan perunkirjoitusta. Perunkirjoituksen toimittamisvelvollisina osakkaina voidaan pitää kaikkia vainajan perillisiä ja perintöön oikeutettuja. Perunkirjoituksen toimituksesta ei kuitenkaan ole vastuussa osakas, joka on alaikäinen tai ei ole muutoin oikeustoimikelpoinen. Muutoin oikeustoimikelvottomana voidaan pitää sairaalahoitossa olevaa tai ikänsä tai muun syyn takia tehtävään kykenemätöntä henkilöä. Osakas, joka asuu pysyvästi ulkomailla tai eri puolella Suomea kuin vainaja asui, ei pesä ole tosiasiallisesti hänen hoidettavanaan. Laki ei määrää siitä, kuka saa osallistua perunkirjoitukseen. Mikäli voidaan katsoa, että pesä on useamman osakkaan hoidossa, on heillä jokaisella

---

⁵² Puronen 2013, 23-24.

⁵³ Puronen 2013, 25.

⁵⁴ Puronen 2013, 26.

velvollisuus perunkirjoituksen toimittamisessa. Riitaisissa pesissä suositellaan ulkopuolista henkilöä perunkirjoituksen toimittamiseen, sillä perunkirjoitus on laitettava vireille kolmen kuukauden kuluessa kuolemasta. Vireillepano on kuitenkin aina osakkaiden vastuulla.⁵⁵

Velvollisuus perunkirjoituksen vireillepanosta on testamentin toimeenpanijalla, mikäli testamentissa toimeenpanijaksi on määrätty tietty henkilö. Lisäksi velvollisuus voi olla ylivelkaisu pesälle määrättyllä pesänselvittäjällä. Avopuoliso voi joutua perunkirjoitusvelvolliseksi, mikäli vainajan pesällä ei ollut mitään edellä mainittua tahoa hoitamassa pesän asioita. Viimekädessä perunkirjoitusvelvollisuus voi jäädä viranomaisten asiaksi, mikäli vainajalta ei jäänyt läheisiä hoitamaan asioita.⁵⁶

PK 20:11:n mukaan, joka perunkirjoituksessa tahallansa salaa tai vilpillisesti ilmoittaa jotakin, tuomittakoon sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi. Jos asianhaarat ovat erittäin raskauttavat, olkoon rangaistus vankeutta enintään kaksi vuotta. Osakasta tai osakkaita, joiden voidaan katsoa osallistuneen ja olevan vastuussa vainajan omaisuuden hoidosta, sitoo velvollisuus. Velvollisuuden laiminlyömisestä osakas joutuu henkilökohtaisesti vastuuseen vainajan veloista tai yhteisvelvolliset osakkaat ovat kaikki henkilökohtaisesti vastuussa vainajan veloista. Myös uskotut miehet voivat joutua toimituttamisvelvollisiksi, mikäli tehtävä on annettu uskottujen miesten hoidettavaksi.⁵⁷ Perunkirjoituksen toimittamista valvoo veroviranomaiset ja verottaja kehottaa tarvittaessa osakasta toimituttamisvelvollisuudesta. Asia siirretään käräjäoikeuden käsiteltäväksi, mikäli velvollisuutta ei täytetä kehotuksesta huolimatta.⁵⁸

3.2.6 Perunkirjoitukseen kutsuminen

PK 20:2:n mukaan perunkirjoituksen ajasta ja paikasta on annettava tieto hyvissä ajoin kaikille osakkaille ja eloonjääneelle puolisolle silloinkin, kun tämä ei ole osakas. Perunkirjoituksen toimitukseen tulee kutsua myös toissijaiset perilliset. Laki ei aseta muita muotovaatimuksia kutsun sisällölle eikä toimitustavalle. Kutsu voidaan siis toimittaa myös suullisesti ollakseen pätevä. Perunkirjoituksen toimittajan on kuitenkin pystyttävä tarpeen tulleen todistamaan, että kaikki osakkaat on kutsuttu paikalle. Tästä syystä kirjallinen kutsu olisi turvallisempi vaihtoehto.⁵⁹ Kaikille osakkaille tulee toimittaa henkilökohtainen kutsu, vaikka kaksi osakasta asuisi samassa osoitteessa. Kutsu tulee osoittaa aina henkilökohtaisesti kutsutulle henkilölle. Mikäli osakas on sairaalahoidossa, kutsu toimitetaan hoitopaikkaan.⁶⁰

⁵⁵ Puronen 2013, 27-28.

⁵⁶ Puronen 2013, 29.

⁵⁷ Puronen 2013, 29.

⁵⁸ Puronen 2013, 39.

⁵⁹ Puronen 2013, 30.

⁶⁰ Puronen 2013, 32.

Kuolinpesän alaikäisen osakkaan edustajana toimii hänen huoltajansa eli hänen edunvalvojansa. Mikäli lapsella on kaksi samassa taloudessa asuvaa huoltajaa, tulee kutsu osoittaa molemmille huoltajille. Riittää kuitenkin, että toinen huoltajista tulee paikalle edustamaan lastaan. Tällaisessa tilanteessa ei vaadita valtakirjaa toiselta huoltajalta. Mikäli lapsella on kaksi huoltajaa, mutta he asuvat eri osoitteissa, tulee kutsu lähettää erikseen molemmille huoltajille. Huoltajan ollessa itsekin pesän osakkaana, ei hän voi toimia alaikäisen lapsen edustajana pesässä. Tällöin alaikäiselle osakkaalle edunvalvojan sijaisen määrää lapsen asuinpaikan maistraatti (nykyinen DVV) tai tuomioistuin. Edunvalvojan sijaisen tehtävään ei ole asetettu erityisiä vaatimuksia ja siihen käy täysi-ikäinen aikuinen henkilö.⁶¹

Mikäli perunkirjoitukseen kutsuttava osakas on täysi-ikäinen muistisairas tai muutoin vajaakuntoinen, tulisi hänelle hankkia erityinen edunvalvoja perunkirjoitusta varten. Kutsu perunkirjoitukseen toimitetaan edunvalvojalle sekä päämiehelle itselleen. Vajaakuntoinen voi osallistua perunkirjoitukseen edunvalvojansa kanssa.⁶²

Kutsusta tulisi siis käydä ilmi perunkirjoituksen paikka ja aika eli päivämäärä, kellonaika ja osoite. Kutsun liitteenä voidaan toimittaa perunkirjoitukselle tärkeitä asiakirjoja, kuten testamentti, velkakirjoja, lainakirjoja tai lahjakirjoja ennakkoperinnöstä. Näin kutsutut osakkaat pääsevät ennakkoon tutustumaan asiakirjoihin. Perunkirjoituksen paikalle ei ole asetettu vaatimuksia, mutta yleisimmin paikkana käytetään vainajan kotia, sillä uskottujen miesten tulee halutessaan nähdä arvioinnin kohteena olevat esineet arvon määrittämiseksi.⁶³

3.3 Testamentti

Testamentin laatimisesta säädetään PK luvuissa 9–10. Testamentti on vainajan tahdonilmaisuasiakirja. Sen avulla voidaan määrätä, kuinka jäämistö jaetaan kuoleman jälkeen. Yleistestamentin eli yleisjälkisäädöksen avulla voidaan määrätä koko jäämistöä tai sen osaa, mutta ei tiettyä esinettä tai oikeutta. Erityistestamentti eli legaatti tai erityisjälkisäädös puolestaan on asiakirja, jonka avulla voidaan määrätä jonkun esineen tai oikeuden saannosta.⁶⁴ Erityisjälkisäädös täytetään PK 11:2:n mukaan aina jakamattomasta pesästä. PK 11:3:ssa sanotaan, mikäli kaikkia erityisjälkisäädöksiä ei voida täyttää, on tiettyä omaisuutta koskeva jälkisäädös pantava täytäntöön ennen muita. Muutoin on tehtävä kunkin jälkisäädöksen osalta sen arvon mukainen vähennys. PK 11:4:ssä sanotaan, jos jälkisäädös tarkoittaa tiettyä omaisuutta eikä sitä ole jäämistössä, jälkisäädös on siltä osin tehoton.

PK 7:5:n mukaan testamentilla ei kuitenkaan voida estää perillistä saamasta hänelle kuuluvaa

---

⁶¹ Puronen 2013, 34-35.

⁶² Puronen 2013, 38.

⁶³ Puronen 2013, 31.

⁶⁴ Puronen 2013, 104.

lakiosansa jäämistöstä tai rajoittaa hänen oikeuttaan määrätä lakiosana tulevasta omaisuudesta. Testamentilla ei voida ohittaa rintaperillisten oikeutta lakiosansa. Testamentti tulee liittää perukirjaan, mikäli testamentin saaja haluaa vedota siihen eli ilmoittaa haluavansa vastaanottaa varallisuuden, joka on hänelle testamentilla annettu. Testamenttia ei tarvitse lisätä perukirjaan, mikäli kukaan testamentinsaajista ei halua vedota siihen. Testamenttisaannosta voidaan myös luopua toisen hyväksi. Testamenttinsaajan tulee ilmoittaa, kenen hyväksi siitä luopuu. Uusi saaja kirjataan perukirjaan, sillä uudesta saajasta tulee tilanteessa pesän osakas.⁶⁵

3.3.1 Lainvoimainen testamentti

Testamentin selvitysprosessissa testamentin saajan tulee ilmoittaa perillisille testamentista, sitä kutsutaan testamentin tiedoksiannoksi. Perillisillä on mahdollisuus reagoida testamenttiin eli moittia testamenttia. Ennen tätä testamentti ei ole lainvoimainen, perillisten tulee olla tietoisia testamentista ja heillä tulee olla mahdollisuus reagoida siihen. Mikäli testamentin saaja haluaa vedota testamenttiin, tulee asiakirja saattaa perillisten tietoisuuteen. Testamentin saajan tulee kuitenkin kymmenen vuoden kuluessa kuolemasta ilmoittaa tahdostaan ottaa vastaan testamentilla annettua omaisuus tai hän menettää oikeutensa testamenttiin.

Testamentti annetaan tiedoksi perillisille testamentin saajan toimesta, esimerkiksi antamalla kopio alkuperäisestä testamentista perillisille. Mikäli perillinen on alaikäinen, tulee testamentti antaa tiedoksi hänen edunvalvojalleen.⁶⁶ Hyväksyminen annetaan kirjallisesti testamentin saajalle tiedoksiannon yhteydessä tai myöhemmin. Testamentti tulee lainvoimaiseksi vasta, kun perillinen hyväksyy sen eikä nosta moitekannetta. Testamentin saajan ja perillisen oikeus on riidanalainen siihen asti, kunnes testamentti on lainvoimainen. Riidanalaisuusaikana noudatetaan kuolinpesän yleishallinnosta annettuja säännöksiä.⁶⁷

3.3.2 Testamentin pätemättömyys

PK 14:5:n mukaan, mikäli perillinen haluaa moittia testamenttia, tulee se tehdä kuuden kuukauden kuluessa saatuaan tiedon testamentista. Testamentin pätemättömyydestä määrätään PK 13:1:ssä. Sen mukaan testamentti voidaan moitteen takia julistaa pätemättömäksi seuraavin perustein: jos testamentin tekijä ei ikänsä puolesta ollut kelpoinen määräämään jäämistään tai jos testamenttia ei ole tehty laissa säädetyssä muodossa. Testamentti voidaan julistaa pätemättömäksi myös, jos testamentin tekemiseen on vaikuttanut mielisairaus tai testamentin tekijän muu sieluntoiminnan häiriö, tai jos testamentin tekijä on pakotettu tekemään testamentti tai hänet on siihen taivutettu käyttämällä väärin hänen

⁶⁵ Puronen 2013, 104.

⁶⁶ Aarnio & Puronen 2016, 3.1 Testamentin antaminen perillisille tiedoksi.

⁶⁷ Aarnio & Puronen 2016, 3.3 Testamentin hyväksyminen.

ymmärtämättömyyttään, tahdonheikkouttaan tai riippuvaista asemaansa taikka jos hänet on petollisesti vietelty tekemään testamentti tahi jos hän on muutoin sillä tavoin erehtynyt, että se on määräävästi vaikuttanut hänen tahtoonsa.

Kuten KKO 2022:57 päätöksessä perittävä oli laatinut testamentit vuosina 2005 ja 2011. Perittävä oli menehtynyt rintaperillisittä vuonna 2015. 2005 vuonna laaditun testamentin edunsaajat nostivat kanteen 2011 vuonna laaditun testamentin julistamisesta pätemättömäksi sen edunsaajien osalta. Kanteen mukaan testamentin laatija sairasti vuonna 2011 pitkälle edennyttä muistisairautta ja hän oli ollut sekava sekä vahvan lääkityksen alaisena. Näin ollen ei ollut kykenevä tekemään testamenttia, sillä hän oli sieluntoiminnaltaan häiriintynyt. KKO ei muuttanut käräjäoikeuden ja hovioikeuden päätöksiä, vaan vuonna 2011 laadittu testamentti julistettiin pätemättömäksi, sillä se ei ollut vastannut laatijan viimeistä tahtoa, vaan sen tekemiseen oli vaikuttanut sieluntoiminnan häiriö.

PK 11:1:n mukaan testamenttia on tulkittava niin, että tulkinnan voidaan olettaa vastaavan testamentin tekijän tahtoa. Jos testamentti on kirjoitusvirheen tai erheellisen sanonnan vuoksi saanut toisenlaisen sisällön kuin mitä testamentin tekijä on tarkoittanut, pantakoon testamentti kuitenkin täytäntöön, mikäli oikea tarkoitus saadaan selville.

PK 10:7:n mukaan, joka yksipuolisesti peruuttamalla tai muuttamalla keskinäistä testamenttia ilmeisesti toimii molemminpuolisen määräyksen olennaisten edellytysten vastaisesti, menettäköön testamenttiin perustuvan oikeutensa. PK 11:8:n mukaan, jos joku on tehnyt testamentin kihlatulleen tai puolisolleen ja kihlaus tai avioliitto sen jälkeen purkautuu muusta syystä kuin testamentin tekijän kuoleman johdosta, on määräys tehoton.

3.3.3 Testamentin laatiminen

PK 9:1:ssä sanotaan, joka on täyttänyt kahdeksantoista vuotta, saa testamentilla määrätä jäämistöstään. Testamentin saa tehdä nuorempikin, jos hän on tai on ollut naimisissa, ja viisitoista vuotta täyttänyt muutoinkin siitä omaisuudesta, jota hänellä on oikeus itse hallita. PK 10:2:n mukaan testamentti on tehtävä kirjallisesti kahden todistajan läsnä ollessa. Todistajien tulee allekirjoituksillaan vakuuttaa asiakirjan olevan testamentti, mutta sisältöä heidän ei tarvitse tietää. Todistajien allekirjoituksen lisäksi siinä on oltava heidän ammattinsa sekä asuinpaikkansa. PK 10:4:n mukaan testamentin todistajaksi ei voi toimia henkilöä, joka on viittätoista vuotta nuorempi tai joka sieluntoiminnan häiriön vuoksi on kykenemätön todistamaan. Testamentin todistajana ei voi myöskään toimia testamentin tekijän puoliso tai testamentin tekijään suoraan takenevassa tahi etenevässä sukulaisuudessa taikka lankoudessa, eikä myöskään hänen veljeänsä tai sisartaansa tahi näiden puolisoa taikka hänen ottovanhempansa tai ottolastansa.

PK 10:6:n mukaan, mikäli testamenttiin sisältyvää määräystä halutaan muokata perumalla tai lisäämällä, on noudatettava, mitä testamentin tekemisestä on säädetty.

Testamentti voidaan perua tekijänsä toimesta missä vaiheessa tahansa hänen eläessä. PK 10:5:n mukaan lupaus olla perumatta testamenttia on pätemätön. Eloonjäänyt puoliso voi siis peruuttaa oman osansa laaditusta keskinäisestä testamentista. Hän voi siis halutessaan peruuttaa toissijaisuusmääräyksen omalta osaltaan ja nimetä edunsaajan uudelleen.⁶⁸ Testamentti voidaan perua vapaamuotoisesti. Testamentin voi peruuttaa samassa muodossa kuin se on laadittu, eli tekemällä uuden. Testamentti voidaan myös repiä, yliviivata, polttaa tai hävittää millä tavalla tahansa. Suullinen testamentin peruuttaminen on myös mahdollista, mutta sen tulee olla todistettavissa. Todistettavissa oleva suullinen testamentin peruutus on pätevä, vaikka alkuperäinen testamentti löytyisi sen laatijan kuollessa. Kadonnut testamentti ei kuitenkaan tarkoita automaattisesti sitä, että se on peruutettu. Kadonnut testamentti voidaan panna täytäntöön, vaikka sitä ei olisi enää fyysisesti olemassa. Tilanteessa ulkopuolinen henkilö on voinut tahallisesti hävittää testamentin.⁶⁹

PK 10:3:n mukaan testamentti voidaan myös laatia suullisesti pakottavan syyn vuoksi. Hätätestamentti voidaan poikkeuksellisesti laatia suullisesti kahden todistajan läsnä ollessa. Hätätestamentti voidaan laatia vain erityisolosuhteissa, jossa testamentin laatija ei pysty fyysisen tai psyykkisen esteen vuoksi sitä laatimaan kirjalliseen muotoon. Suullinen testamentti edellyttää sitä, että kirjallista testamenttia ei ole mahdollista tehdä. Hätätestamentista tulee kuitenkin tehdä kirjallinen selostus perukirjaan. Suullisen testamentin todistajia on kuultava oikeudella sen sisällöstä, oikeuden pöytäkirja testamentin sisällöstä voidaan lisätä perukirjaan.⁷⁰

3.4 Jakokirja

PK 23:1:n mukaan, kun pesä on selvitetty, on jokaisella sen osakkaalla oikeus vaatia jakoa ja mikäli vainaja oli naimisissa, on ennen perinnönjakoa toimitettava omaisuuden ositus. PK 23:4:n mukaan pesälle voidaan määrätä jakaja sen laajuudesta tai muusta tilasta riippuen. PK 23:7:n mukaan pesänjakajan on määrättävä pesänjaon ajankohta ja paikka sekä kutsuttava osakkaat paikalle. Pesänjakajan tehtävänä on saada osakkaat sopimaan jaosta ja toimittaa jako sopimuksen mukaisesti. PK 23:9:n mukaan perinnönjaosta on laadittava jakokirja. Pesänjakajan toimittamasta jaosta, tulee jakokirja hänen itsensä allekirjoitettavaksi ja muussa tapauksessa jakokirjan allekirjoittavat osakkaat kahden esteettömän henkilön oikeaksi todistamana. Pesänjakajan tehtävänä on toimittaa jakokirja kullekin osakkaalle viipymättä. PK

---

⁶⁸ Kangas 2019, 605.

⁶⁹ Kangas 2019, 606.

⁷⁰ Aarnio & Puronen 2016, 1.1.2 Hätätestamentti.

23:10:n mukaan osakkaalla on oikeus moittia jakoa kuuden kuukauden kuluessa jaon toimittamisesta. Osakkaan tulee tällöin nostaa kanne muita osakkaita vastaan.

Perunkirjoituksen jälkeen perinnön voi jakaa. Kuolinpesän omaisuus siirtyy perinnönjakokirjan mukaisesti perillisille. Jakokirjasta tulee verohallinnon mukaan käydä ilmi: onko jako tehty kokonaan vai onko jotain jäänyt jakamatta. Lisäksi jakokirjasta on käytävä ilmi: mitä on jaettu, jaetun omaisuuden arvo jakohetkellä ja mitä kukin perillinen on saanut.⁷¹

4 Kuolinpesän pankkiasioiden hoitaminen

Jokaista pankkia koskee sama lainsäädäntö, mutta käytännön eroja voi olla eri pankkien välillä. Pääsääntöisesti kaikkien pankkien toiminnan tulisi olla yhtäläistä lain puitteissa. Pankkitoimintaa sitoo luottolaitoslaki eli laki luottolaitostoiminnasta (610/2014, LLL), johon sisältyy oma osa asiakkaansuojasta. Asiakkaansuojaa käsitellään LLL:n neljännessä osassa, asiakkaansuoja ja menettelytavat asiakasliiketoiminnassa. Kuolinpesän asioiden hoitamista säätelee kuitenkin perintökaari ja sen säädökset. Asiakkaansuojan sääntely on laajempi kuin yleinen kuluttajansuojalainsäädäntö. Kuluttaja-asiamiehen lisäksi pankkitoimintaa valvoo myös Finanssivalvonta.⁷²

Finanssivalvonta on valvontatoimissaan oikeudellisesti itsenäinen valvontaviranomainen, joka toimii kuitenkin Suomen Pankin yhteydessä. Finanssivalvonnalla on käytössään useita lakiin perustuvia valvonnan välineitä ja se antaa valvottavilleen määräyksiä ja ohjeita. Finanssivalvonta tekee jatkuvasti erilaisia tarkastuksia ja sen valvontaviranomaisella on laajat tietojensaantioikeudet. Valvontaviranomaisella on oikeus saada tarkastettavaksi kaikki sen asiakasta koskevat asiakirjat ja muut tallenteet, jotka voidaan katsoa olevan tarpeen tehtävänsä suorittamiseksi.⁷³

Pankkitoiminta edellyttää luottamusta, sillä pankin toimihenkilöt saavat tietoonsa asiakkaidensa taloudellisia ja yksityisiä asioita. Asiakkaiden tulee pystyä luottamaan siihen, että heidän yksityiset tietonsa pysyvät pankkisalaisuuden alaisena. Pankin toimihenkilöt eivät saa antaa yksityisyyden suojaan kuuluvia asioita muiden tietoon. Pankin asiakkuus on jo pankkisalaisuuden alaista tietoa, toimihenkilöt eivät voi kertoa asiakkaidensa henkilöllisyyttä.⁷⁴

Pankilla on lakisääteinen velvollisuus tuntea asiakkaansa, mikä koskee myös kuolinpesän edustajia ja osakkaita. Pankissa asioidessa on siis aina pystyttävä todentamaan oma henkilöllisyys

---

⁷¹ Verohallinto 2022, perinnönjako.

⁷² Kontkanen 2016, 32.

⁷³ Kontkanen 2016, 40.

⁷⁴ Kontkanen 2016, 33.

voimassa olevalla henkilöllisyystodistuksella. Palveluntarjoajalla on oikeus kieltäytyä asiointista, mikäli asiakasta ei voida todentaa asianmukaisesti.⁷⁵ Euroopan unionin asetuksen 2015/847 varainsiirtojen mukana toimitettavista tiedoista mukaan tätä asetusta sovelletaan missä tahansa valuutassa tehtäviin varainsiirtoihin. Henkilötietojen tarkastaminen laskujen maksamisessa perustuu asetuksen määräyksiin. Pankit voivat kuitenkin omilla sisäisillä ohjeillaan toimia tiukemmin tilanteissa. Pankkien tulee säilyttää henkilöllisyyden todentamisessa käytetyn asiakirjan tietoja viisi vuotta asiakassuhteen päättymisestä. Tästä syystä pankit pyytävät asiointikäynnillä asiakkailta voimassa olevan henkilöllisyystodistuksen.⁷⁶

4.1 Kuolin tieto ja valtuuksien päättyminen

PK 18:2:n mukaan osakkaat edustavat yhdessä pesän omaisuutta sekä vastaavat yhdessä kuolinpesän omaisuuden hallinnasta. Tästä syystä henkilön menehdyttyä, hänen pankkipalveluihinsa antamat valtuutukset päättyvät. Valtuutettujen käyttöoikeudet tileihin, asiakirjasäilytyksiin, tallelokeroihin ja muihin palveluihin päättyvät heti, kun pankki saa tiedon kuolemasta. Oikeudet siirtyvät kuolinpesän osakkaiden yhteiseen hallintaan.⁷⁷ PK 18:2:n mukaan vain toimenpide, joka ei siedä viivytystä, voidaan suorittaa, vaikkei kaikkien osakasten suostumusta saada hankituksi.

PK 18:3:n kunnes kaikki osakkaat tai se, jonka muutoin on hallittava pesää, ovat ottaneet pesän omaisuuden haltuunsa, on osakkaan, joka asui perittävän kuollessa tämän kanssa tai joka muutoin voi pitää huolta omaisuudesta, hoidettava sitä, jollei se ole holhoojan, toimitsijan tai muun hoidettavana. Lisäksi osakkaan on viivytyksettä annettava kuolemantapauksesta tieto muille osakkaille. Jos perillinen tai testamentinsaaja on vajaavaltainen tai jos hänen toimintakelpoisuuttaan on rajoitettu, eikä hänellä ole edunvalvojaa, sen, jonka hallussa pesä on, tulee ilmoittaa siitä holhousviranomaiselle.

4.1.1 Edunvalvonta

Osa pankin asiakkaista saattaa olla heikentyneen kunnon tai sairauden vuoksi menettänyt oikeustoimikelpoisuutensa. Laki holhoustoimesta (442/1999, HolhTL) 2:8:n mukaan täysi-ikäiselle voidaan tällöin määrätä edunvalvoja. HolhTL 2:17:n mukaan edunvalvojan tehtävä lakkaa, kun päämies kuolee. Edunvalvojan oikeus lakkaa, kun päämies menehtyy, eikä voi enää hoitaa päämiehensä pankkiasioita. Täten edunvalvojan käyttö- ja tiedonsaantioikeudet poistuvat. Edunvalvoja voi olla ulkopuolinen henkilö tai päämiehensä läheinen. Päämiehen läheisestä, entisestä edunvalvojasta voi tulla kuolinpesän osakas. Hän ei enää pääse samoilla

---

⁷⁵ Finanssivalvonta 2020, asiakkaan tunnistaminen ja tunteminen.

⁷⁶ Finanssivalvonta 2020, asiakkaan tunnistaminen ja tunteminen.

⁷⁷ Koponen 2019, 93.

valtuuksilla hoitamaan läheisensä asioita, vaan hänestä tulee oikeuksiltaan tasavertainen muiden osakkaiden kanssa.⁷⁸

Kuolinpesän osakkaana voi olla alaikäinen eli alle 18-vuotias henkilö. HolhTL 2:4:n mukaan alaikäisen edunvalvojana toimivat hänen vanhempansa. Alaikäisen vanhemmat toimivat hänen edustajinaan kuolinpesän asioiden hoitamisessa. Vanhemmat eivät kuitenkaan voi edustaa alaikäistä kuolinpesän osakasta, mikäli ovat itse myös pesän osakkaita. Molemmat huoltajat toimivat lapsen edunvalvojina, riippumatta siitä kumman luona lapsi asuu. Mikäli alaikäisellä on kaksi huoltajaa, tulee heidän yhdessä vastata edunvalvojalle kuuluvista tehtävistä. Alaikäiselle tulee hakea ulkopuolista edunvalvojan sijaista, mikäli hänen huoltajansa on kuolinpesän osakkaana. Tällainen tilanne voi tulla vastaan, jos alaikäisen toinen huoltaja menehtyy ja eloon jäänyt huoltaja on myös pesän osakkaana. Tapauksessa eloon jäänyt huoltaja voi hakea ulkopuolista edunvalvojaa DVV:ltä.

Kuolinpesän osakkaana voi myös olla täysi-ikäinen vajaavaltainen henkilö, jolle on määrätty edunvalvoja DVV:n tai käräjäoikeuden toimesta. Edunvalvojan tehtävänä on myös edustaa päämiestään kuolinpesän asioissa. Alaikäisen osakkaan edunvalvojan sekä täysi-ikäisen osakkaan edunvalvojan on toimitettava jäljennös perukirjasta DVV:lle kuukauden kuluessa sen valmistumista.⁷⁹

Edunvalvojan tai edunvalvojan sijaisen on saatava DVV:n hyväksyntä osituksen ja perinnönjako sopimiseen sekä sopimuksen tekemiseen kuolinpesän yhteishallinnosta. Lupaa ei kuitenkaan tarvita perinnönjakoon tai ositukseen, jonka tekee tuomioistuimen määräämä pesänjakaja.⁸⁰

4.2 Ennen perunkirjoitusta

Pankeilla on lakiin perustuva velvollisuus tuntea asiakkaansa. LLL 15:18:n mukaan luottolaitoksen ja sen konsolidointiryhmään kuuluvan yrityksen on lisäksi tunnistettava asiakkaan tosiasiallinen edunsaaja ja henkilö, joka toimii asiakkaan lukuun, sekä tarvittaessa todennettava tämän henkilöllisyys. Osakkaalla tai kuolinpesää edustavalla henkilöllä tulee olla mukana voimassa oleva henkilöllisyystodistus asioidessa pankin konttorilla.

Pankki saa automaattisesti tiedon asiakkaan kuolemasta DVV:n väestötietojärjestelmästä. Laki väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista (661/2009, väestötietolaki) 2:13:ssä listataan väestötietojärjestelmään tallennettavista rekisteröinnin kohteena olevan henkilön tiedoista. Väestötietolain 4:31:n mukaan tietoja voidaan luovuttaa

---

⁷⁸ Kangas 2019, 214-215.

⁷⁹ Koponen 2019, 25-26.

⁸⁰ Koponen 2019, 26.

rahoitus- ja vakuutustoimintaan sekä muuhun vastaavaan toimintaan. Annettavia tietoja ovat laissa tai sen nojalla annetussa asetuksessa säädetyt tiedot ja säädetyt tehtävän tai toimeksiannon hoitamisen kannalta tarpeelliset tiedot. Väestötietojärjestelmästä voidaan luovuttaa asioiden hoitoa varten tarpeelliset tiedot toiminnan kohteena olevan henkilön etu- ja sukunimestä, henkilötunnuksesta tai syntymäajasta, osoite- ja muista yhteystiedoista, syntymäkotikunnasta ja syntymäpaikasta, holhustoimen edunvalvonnasta ja sen sisällöstä sekä kuolinajasta tai kuolleeksi julistamisajasta. Tiedon saamisessa voi olla hieman viivettä, eikä tieto välttämättä saavu pankille välittömästi. Osakkaat voivat tuoda kuolin tiedon myös suullisesti pankille. Pankki poistaa käyttöoikeudet, edunvalvojan tiedot, lakkauttaa pankkikortit sekä sulkee verkkopalvelutunnukset, kun tieto on saapunut pankille.⁸¹

PK 18:5:n mukaan pesän varoista suoritetaan kohtuulliset hautaus- ja perunkirjoituskustannukset sekä pesän hoidosta, hallinnosta ja selvityksestä johtuvat tarpeelliset kustannukset eli pesänselvitysvelat niin kuin PK 21:1:ssä säädetään. PK 21:1:n mukaan pesänselvitysvelat maksetaan ennen muita velkoja sitä mukaa kuin ne erääntyvät. Muut pesän velat maksetaan vasta vainajan velkojen jälkeen. Ennen perunkirjoitusta kuolinpesän tililtä voidaan maksaa ensisijaisesti hautaukseen, perunkirjoitukseen sekä pesän hoidosta tai hallinnosta johtuvia kustannuksia. Muihin tarkoituksiin liittyviä maksuja voidaan suorittaa vasta perunkirjoituksen jälkeen.⁸²

4.2.1 Virkatodistus, sukuselvitys ja asiakkuusilmoitus

Osakkaiden tulisi toimittaa mahdollisimman pian pankille virkatodistus, josta voidaan todentaa kuolema, mikäli tieto ei ole vielä saapunut pankille. Lisäksi virkatodistuksista nähdään sukulaisuussuhde, eli onko pankissa asioiva kuolinpesän edustaja todellisesti pesän osakas. Pankin tulee todentaa edustava henkilö, jotta tiedetään millaisia tietoja kuolinpesän palveluista voidaan antaa ja kuinka edustajaa ohjataan asiassa toimimaan.⁸³

Yksikin kuolinpesän osakas on oikeutettu saamaan tiedon vainajan asiakkuudesta, tilien saldoista sekä lainoista kuolinpäivältä ja sen jälkeiseltä ajalta. Tietoja tarvitaan perunkirjoitusta varten, jotta saadaan tieto kuolinpesän varoista ja veloista. Osakkaille saa antaa tietoa vain kuoleman jälkeiseltä ajalta, sillä elossa olo aika on pankkisalaisuuden alaista aikaa. Kuolinpäivää edeltävistä asioista osakkailla on oikeus saada tietää vain yhdessä.⁸⁴

---

⁸¹ Koponen 2019, 93.

⁸² Koponen 2019, 95.

⁸³ Koponen 2019, 93.

⁸⁴ Koponen 2019, 95-97.

4.2.2 Kuolinpesän laskujen maksu

Kuka vaan voi toimittaa pankille laskuja maksettavaksi, mutta kuolinpesästä ei saa antaa muita tietoja. Laskujen tulee selkeästi olla osoitettu kuolinpesälle, sekä niistä on käytävä ilmi mitä laskutetaan. Pankin toimihenkilön tulee pystyä varmistumaan siitä, että laskujen maksun ensisijaisuus järjestys säilyy ennen perunkirjoitusta.⁸⁵ Ensisijaisina laskuina voidaan pitää kuolinpesän ylläpitämiseksi tai sen hoidon ja hallinnoinnin kannalta olennaisia maksuja. Kuolinpesän hoidon kannalta olennaisia laskuja ovat perukirjan laatimisesta ja virkatodistuksista perittävät kulut sekä hautaukseen liittyvät kulut. Kuolinpesän ylläpitoon liittyvänä laskuja voidaan pitää mm. vastikemaksua. Hautaukseen liittyvinä ensisijaisina kuluina voidaan mm. pitää tuhaus-, muistotilaisuus-, hautakivenkaiverrus- sekä uurnalaskuja.⁸⁶

Pankkien toiminnot ovat pääosin itsepalvelukanavissa ja konttoriasiointi ei aina ole mahdollista. Kuolinpesän laskuja voidaan maksaa pankkien konttoreilla tai toimittaa verkossa maksupalveluun maksettavaksi. Kuitenkin kaikissa tapauksissa on noudatettava samaa ensisijaisuusjärjestystä. Pankit voivat periä hinnastojensa mukaisia palvelumaksuja laskujen maksuista. Palvelumaksun suuruuteen voi vaikuttaa laskun toimitustapa sekä laskun eräpäivä. Osuuspankin konttoreille voidaan edelleen toimittaa kuolinpesän laskuja maksettavaksi aukioloaikojen puitteissa. Osuuspankki velottaa hinnastonsa mukaisesti viiden euron palvelumaksun jokaisesta konttorilla maksettavasta laskusta. Osuuspankin verkkosivuilla voidaan toimittaa kuolinpesän laskuja maksettavaksi maksupalveluun. Eräpäivän ylittävien laskujen palvelumaksun suuruus on sama kuin konttoreille toimitettujen laskujen suuruus. Mikäli lasku jätetään palveluun viisi päivää ennen eräpäivää, on laskun suuruus puolet normaalista perittävästä palvelumaksun suuruudesta.⁸⁷ Pankkien toimintatapojen välillä voi kuitenkin olla eroja, on hyvä selvittää kuolinpesän pankin omat toimintatavat ja palvelumaksut.

Pankkien tilinsiirtopalvelussa annettavista tiedoista, veloitettavista maksuista ja vahingonkorvausvelvollisuudesta säädetään LLL 15a:2:ssä. Luottolaitoksen on asetettava kuluttajien saataville vähintään tiedot: tilinsiirron toteutukseen osallistuvien tehtävistä, toteutusaikatauluista, veloituksista, kuluttajalta pyydettävistä tiedoista ja riitojenratkaisumenettelystä. Luottolaitoksen on asetettava tiedot saataville maksutta paperilla tai muulla pysyvällä välineellä kaikissa kuluttajille avoimissa luottolaitoksen tiloissa ja sen verkkosivuilla. Lisäksi kuluttajien tulee saada maksutta siirtävältä ja vastaanottavalta luottolaitokselta tiedot voimassa olevista pysyväistoimeksiannoista, suoraveloituksista, suoramaksuvaltuutuksista ja sähköisistä laskuista. Muiden tilinsiirtoon liittyvien palveluiden veloitusten tulee olla kohtuullisia ja vastattava luottolaitoksen kustannuksia. Luottolaitoksen tulee viivytyksettä korvata

---

⁸⁵ OP 2023, kuolinpesäasiointi verkossa.

⁸⁶ Nordea 2023, pankkiasiat ennen perunkirjoitusta.

⁸⁷ OP 2023, kuolinpesäasiointi verkossa.

kuluttajalle aiheutuvat taloudelliset vahingot, jotka johtuvat suoraan siitä, että luottolaitos laiminlyö tämän luvun mukaiset tilinsiirtopalveluun liittyvät velvollisuutensa. Korvausvelvollisuutta ei kuitenkaan ole, jos luottolaitos voi vedota epätavallisiin ja ennalta arvaamattomiin seikkoihin, joihin se ei olisi voinut vaikuttaa ja joiden seurauksia se ei kaikkea huolellisuutta noudattamalla olisi voinut välttää.

Vainajan elinaikana tekemät sopimukset sitovat kuolinpesää vielä kuoleman jälkeenkin. Voimassa olevia pankin sopimuksia voi olla tilisopimukset, tallelokero- ja asiakirjasäilytys sopimukset sekä maksuliikennesopimukset. Suoramaksupalveluun lisätyt laskut veloitetaan edelleen, mikäli niitä ei peruta tarpeettomina. Yhdelläkin kuolinpesän osakkaalla on poikkeuksellisesti oikeus lakkauttaa tällaisia sopimuksia, mikäli ne eivät ole enää olennaisia kuolinpesän ylläpidon kannalta. Kuolinpesän tilille saattaa myös tulla tarpeettomia suorituksia, kuten eläke kuoleman jälkeiseltä ajalta. Kuolinpesä voi joutua velvolliseksi palauttamaan pesän tilille tulleita aiheettomia suorituksia.⁸⁸

4.2.3 Perukirjan valmistelu ja toimittaminen

Vain pesän osakkailla on oikeus saada tietoonsa tilitapahtumia tai tilien saldoja kuolinpäivältä tai sen jälkeisistä tapahtumista. Osakkaat tarvitsevat näitä tietoja perunkirjoitusta varten. Kuolinpesällä voi olla olemassa oleva tallelokero tai asiakirjasäilytys. Näissä säilytyksissä voi olla perukirjan laatimista varten tarvittavia dokumentteja, kuten testamenttia tai osakekirjoja. Osakkaan tulee suorittaa tallelokero tai asiakirjasäilytyksen luettelointi yhdessä toimihenkilön kanssa. Ennen perunkirjoitusta säilytyksestä ei saa luovuttaa mitään osakkaiden haltuun.⁸⁹

Vuokraajan kuoltua yhdelläkin kuolinpesän osakkaalla on oikeus avata tallelokero. Lokeron sisältö tulee aina luetteloida, kun se avataan ensimmäisen kerran vuokraajan kuoltua. Luetteloinnin toimittaa kaksi pankin toimihenkilöä osakkaan läsnä ollessa. Kaikki tallelokero sisällöt kirjataan tarkasti pöytäkirjaan, myös suljetut kirjekuoret on avattava. Pöytäkirja laaditaan kahtena kappaleena, yksi pankille sekä toinen osakkaalle perukirjaa varten. Pöytäkirja allekirjoitetaan kaikkien läsnäolijoiden toimesta ja laatimisesta peritään pankin palveluhinnaston mukainen palkkio. Asiakirjoista voidaan tarvittaessa antaa kopio osakkaalle, jotta se saadaan perukirjan liitteeksi. Kopioon kirjataan merkintä kopion annon päivämäärästä sekä sen oikeellisuudesta.⁹⁰

Pankin velvollisuus tuntee asiakkaansa koskee myös kuolinpesä asiakkaita. Tästä syystä perukirja liitteineen tulee myös toimittaa pankille. Pankki haluaa pystyä varmistamaan ketkä ovat

⁸⁸ Koponen 2019, 93-94.

⁸⁹ Koponen 2019, 95.

⁹⁰ Nordea 2018, tallelokero yleiset ehdot.

oikeutettuja asioimaan kuolinpesän puolesta. Pankki vastaa siitä, että varat luovutetaan oikeille henkilöille ja on vastuussa virheellisestä menettelystä, joka on aiheuttanut vahinkoa kuolinpesän osakkaille.⁹¹

Riippuen pankista, perukirja liitteineen voidaan toimittaa verkossa tai tuoda suoraan konttorille. Perukirjan liitteet ovat aina tapauskohtaisia, mutta vaadittavina liitteinä voidaan pitää vainajan katkeamatonta sukuselvitystä, katkeamatonta sukuselvitystä edesmenneistä tai perinnöstä luopuvista osakkaista heidän sijaantulijoiden selvittämiseksi sekä edellä mainittujen henkilöiden puolisoitten tai entisten puolisoitten sukuselvitykset avioliiton ajalta. Avioliiton aikaisia puolisoitten sukuselvityksiä tarvitaan, koska joissakin tilanteissa puolisoitten yhteiset lapset on kirjattu vain toisen vanhemman rekisteriin. Lisäksi pankki tarvitsee enintään kolme kuukautta vanhat elossa olo todistukset kaikilta kuolinpesän osakkailta.⁹²

Perukirjan liitteeksi tarvitaan myös kirjallinen perinnöstä luopumisilmoitus, mikäli osakas on luopunut perinnöstään sekä mahdollinen testamentti ja testamentin tiedoksisaanti- ja hyväksymisilmoitukset. Mikäli vainaja on kuollut leskenä, tulee pankille toimittaa ensiksi kuolleen puolison perukirja liitteineen. Perukirjan liitteeksi voidaan myös tarvita tehtyä avioehtosopimusta, avioeron jälkeen laadittua ositus sopimusta, aiemmin kuolleen puolison jälkeen laaditut ositus- tai perinnönjakosopimus sekä perittävän jälkeen kuolleen osakkaan perukirja liitteineen.⁹³

Mikäli osakas on alaikäinen tai edunvalvonnassa tulee perukirjan liitteeksi toimittaa päätös edunvalvonnasta tai edunvalvojan sijaisesta, Digi- ja väestötietoviraston lupa ositukseen tai perinnönjakoon sekä allekirjoitettu ositus- ja perinnönjakosopimus. Alaikäisen kohdalla riittää virkatodistus tai ote väestötietojärjestelmästä, josta selviää alaikäisen edunvalvojat.⁹⁴

4.3 Perunkirjoituksen jälkeen

Perukirjan valmistuttua, se tulee toimittaa myös pankille. LLL 15:18:n mukaan luottolaitoksen on tunnettava asiakkaansa. Luottolaitoksen on lisäksi tunnistettava asiakkaan tosiasiallinen edunsaaja ja henkilö, joka toimii asiakkaan lukuun, sekä tarvittaessa todennettava tämän henkilöllisyys. Pankin tehtävänä on tunnistaa tosiasialliset edunsaajat ja ketkä ovat pesän osakkaita. Pankit ovat tarkkoja toiminnassaan, sillä pankki on vastuussa virheellisestä toiminnasta.⁹⁵

---

⁹¹ Koponen 2019, 93.

⁹² OP 2023, perunkirjoitus.

⁹³ OP 2023, perunkirjoitus.

⁹⁴ OP 2023, perunkirjoitus.

⁹⁵ Koponen 2019, 93.

Kuolinpesän osakkaat vastaavat yhdessä kuolinpesän tileistä, joten varojen nostoon tai sopimusten päättämiseen tarvitaan kaikkien osakkaiden suostumus. Osakkaat voivat kaikki asioida yhdessä pankin konttorilla tai yksi osakkaista voidaan valtuuttaa valtakirjan avulla hoitamaan kuolinpesän asioita. Pankki tarkastaa perukirjasta ja sen liitteistä kuolinpesän osakkaat sekä varmistaa, että kaikilta osakkailta on annettu valtuutus valtakirjalla. Osakkaiden varmistamiseen tarvitaan mahdollisia virkatodistuksia, sukuselvityksiä ja testamenttia.⁹⁶

4.3.1 Valtakirja

Valtakirja astuu voimaan vasta perukirjan valmistuttua, sillä pankki haluaa ensin varmistua osakkaiden määrästä ja henkilöllisyydestä. Tämä perustuu LLL määräämään pankin velvollisuuden tuntee asiakkaansa ja tosiasialliset edunsaajat. Pankit tarjoavat valmiita valtakirjapohjia, joita tulee asioidessa käyttää. Valtakirjaan tulee vainajan tiedot, valtuutetun henkilön tiedot, tarkat merkinnät millaisia valtuuksia kuolinpesää edustavalle henkilölle annetaan sekä kaikkien osakkaiden nimet, henkilötunnukset sekä allekirjoitukset.⁹⁷

Kaikkien osakkaiden suostumusta tarvitaan mm., kun pesän varat jaetaan, tilisopimus lopetetaan, tallelokero tai asiakirjasäilytys lopetetaan, myydään vainajan arvopapereita sekä halutaan tietoja vainajan elinaikaisista pankkiasioista. Kuolinpesällä voi siis olla voimassa oleva asiakirjasäilytys tai tallelokerosopimus, jotka voivat sisältää osakekirjoja tai muita arvopapereita. Lisäksi kuolinpesällä voi olla olemassa olevia sijoituksia osakkeissa tai rahastoissa. Valtakirjalla annettu suostumus tulee tarkoin olla kirjattuna valtakirjaan, mikäli kaikki osakkaat eivät ole paikalla. Valtakirjasta tulee tarkoin käydä ilmi, saako edustaja myydä osakkeita, lopettaa arvopaperisäilytyksen sekä saako hän noutaa mahdollisia osakekirjoja. Perukirjan tulee siis olla tarkastettu pankin toimesta sekä kaikilta osakkailta tulee saada lupa ennen kuin kuolinpesän sopimuksia päätetään tai omaisuutta noudetaan.⁹⁸

Pesän osakkailla on siis oikeus saada tilitietoja kuolinpäivältä ja sen jälkeiseltä ajalta. Mikäli tarvitaan tilitietoja kuolinpäivää edeltävältä ajalta, tarvitaan siihen kaikkien osakkaiden suostumus. Mikäli osakas epäilee, että varoja on siirretty ennen kuolemaan ja lupaa asian tarkastamiseksi ei saada kaikilta osakkailta, voi osakas hakea kuolinpesälle pesänselvittäjää. Pesänselvittäjällä on oikeus tällaisten tietojen saantiin, mutta osakkaan on hyvä muistaa, että pesänselvittäjä toimii palkkiota vastaan. Tuomioistuimen määräämällä pesänselvittäjällä on oikeus yksin hoitaa kuolinpesän pankkiasioita. Mikäli pesänselvittäjä ei ole tuomioistuimen määräämää, tulee kaikkien kuolinpesän osakkaiden valtuuttaa hänet valtakirjan avulla.⁹⁹

---

⁹⁶ Koponen 2019, 96.

⁹⁷ OP 2023, perunkirjoituksen jälkeen.

⁹⁸ Koponen 2019, 96.

⁹⁹ Koponen 2019, 97.

Varojen nosto tapahtuu pääosin perukirjan tarkastuksen jälkeen, on kuitenkin poikkeustilanteita, joissa voidaan poiketa säännöstä. Tällöin pankille tulee toimittaa katkeamaton sukuselvitys vainajasta ja pesän osakkaista. Lisäksi tarvitaan osakkaiden allekirjoittama ilmoitus, jolla todistetaan, että vainaja ei ole antanut lahjanlupausta eikä ole laatinut testamenttia. Arvopapereiden myynti on mahdollista ennen perunkirjoituksen valmistumista. Tällöin tarvitaan myös valtakirjalla suostumus jokaiselta pesän osakkaalta. Myynnistä saadut varat kuitenkin ohjataan kuolinpesän pankkitilille, eikä varoja voida vielä jakaa osakkaille. Tällainen tilanne voisi tulla vastaan tilanteissa, jossa pesä on vähävarainen. Varoja voitaisiin käyttää ensisijaisten kulujen, kuten hautauskulujen kattamiseen. Poikkeuksista kuitenkin usein päättää pankkilakimies tapauskohtaisesti.¹⁰⁰

4.3.2 Perintöverotus

Pääsääntöisesti perinnönjättäjän kotipaikkakunnan verotoimisto toimittaa perintöverotuksen, mutta perintöverotus on mahdollista toimittaa myös muulla paikkakunnalla. Perukirja tulee toimittaa verotoimistoon kuukauden kuluessa sen valmistumisesta. Perukirjan tehtävänä on myös toimia pesän varallisuuden veroilmoituksena. Perinnönjako otetaan huomioon perintöverojen määrittämisessä, mikäli se on jo tehty. Verohallinto tekee laskennallisen perinnönjaon, mikäli perinnönjakoa ei ole vielä tehty. Sen mukaan lasketaan perillisille määräytyvien perintöverojen määrä. Perillisellä on mahdollisuus kieltäytyä perinnöstä, jolloin hän vapautuu perintöverovelvollisuudestaan.¹⁰¹

Perintö- ja lahjaverolain (378/1940, PerVL) 2:11:n mukaan perilliset jaetaan kahteen eri veroluokkaan sen mukaan, mitä sukua he ovat perinnönjättäjälle. Ensimmäisessä luokassa ovat perinnönjättäjän aviopuoliso, suoraan ylenevässä tai alenevassa polvessa oleva perillinen, aviopuolison suoraan alenevassa polvessa oleva perillinen sekä perinnönjättäjän kihlakumppani tai avopuolisoiden yhteistalouden purkamisesta annetussa laissa (26/2011) tarkoitettu avopuoliso saamansa perintökaaren 8 luvun 2 §:ssä tarkoitetun avustuksen määrään asti. Toisessa veroluokassa ovat muut sukulaiset ja vieraat. Maksettavan perintöveron määrästä määrätään PerVL 2:14:ssä. Kummassakaan veroluokassa olevan ei tarvitse maksaa perintöveroa, mikäli perittävä osuus on alle 20 000 euroa.

4.3.3 Perinnönjako

PK 21:6.1:n mukaan ositusta tai perinnönjakoa ei saa toimittaa, ennen kuin pesän ja vainajan velat on maksettu tai niistä on asetettu maksun turvaava takaus tai muu vakuus. Vainajan ja kuolinpesän velat tulee ensisijaisesti hoitaa ennen ositusta tai perinnönjakoa. Velkojen

¹⁰⁰ Koponen 2019, 95-97.

¹⁰¹ Koponen 2019, 99.

jälkeen omaisuuden ositus tai erottelu tulee suorittaa ennen perinnönjakoon ryhtymistä. PK 23:1.2:n mukaan, jos vainaja oli naimisissa, on ennen perinnönjakoa toimitettava omaisuuden ositus.

Vaikka perintöoikeuden suuret linjaukset ovat vakiintunut, sen yksityiskohdat kuitenkin elävät, kuten hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi holhouslain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta 16/1995 vp mukaan osana ehdotusta annettiin esitys perintökaaren 23 luvun 3 ja 7 §:n muuttamisesta. Sen mukaan ehdotetaan muutettavaksi perintökaaren säännöksiä, jotka koskevat tuomioistuimen tai holhouslautakunnan luvan tarpeellisuutta tehtäessä oikeustoimia, joissa holhottava on osallinen. PK 23:3:n mukaan osakkaat voivat sopia pesänjaosta sopimusjakona, jos joku osakkaista on vajaavaltainen, tulee pesänjakajan toimittaa pesänjako niin sanottuna toimitusjakona. Kuitenkin PK 23:7:n mukaan pesänjakaja voi suostua sopimusjakoon, mikäli sopimusjako olisi vajaavaltaisen edun mukaista. Hallituksen esityksen kolmas osa, jossa käsiteltiin perintökaarta koskevat ehdotukset, hyväksyttiin sellaisenaan ja se astui voimaan 01.12.1995. Voimaantulosäännöksen mukaan säännöksiä sovelletaan, jos perittävä on kuollut lain voimaantulon jälkeen. Jos perittävä on kuollut ennen voimaantuloa, sovelletaan ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olevia säännöksiä.¹⁰²

PK 23:3:n mukaan osakkaat saavat toimittaa perinnönjaon sopimallaan tavalla. Laki asettaa kuitenkin kaksi poikkeusta tähän sääntöön. Ensimmäisestä poikkeuksesta PK 23:3.1:ssä määrätään osakkaan vajaavaltaisuudesta ja edunvalvonnasta. Sen mukaan, jos osakas on vajaavaltainen tai jos edunvalvoja muutoin edustaa häntä perinnönjaossa noudatetaan HolhTL:ssä annettuja säästöksiä. Edunvalvojan tai edunvalvojan sijaisen on saatava DVV:ltä lupa osituksen tai perinnönjaon toteutukseen, jos se suoritetaan ilman tuomioistuimen määräämää pesänjakajaa.¹⁰³ Toinen poikkeus on PK 23:3.2:n mukaan, jako on pesänjakajan toimitettava, jos osakas sitä vaatii tai jonkun osakkaan osuus pesästä on ulosmitattu. Jos velkoja, jonka oikeutta jako koskee, siihen suostuu, ulosottomies saa antaa osakkaille tai pesänjakajalle luvan toimittaa jaon osakkaiden sopimalla tavalla. Mikäli pesänjakajaa ei ole määrätty ja jonkun osakkaan osuus pesästä on ulosmitattu, tulee perinnönjakoon pyytää lupa ulosottoviranomaiselta. Pesänjakajaa voidaan hakea muissakin tilanteissa, kuten tilanteissa, jossa osakkaat ovat keskenään riidoissa. PK 23:3:n mukaan yksikin osakas voi hakea tuomioistuimelta pesänjakajaa osituksen tai perinnönjaon suorittamiseksi. On kuitenkin hyvä muistaa, että PK 23:4:n mukaan pesänjakajalla on oikeus saada pesän varoista pesän laatuun ja laajuuteen sekä tehtävän suorittamiseen käytettyyn työhön katsoen kohtuullinen palkkio sekä korvaus kuluistaan.

PK 21:6:n mukaan, jos ositus tai perinnönjako on toimitettu 1 momentin vastaisesti voi tuomioistuin määrätä osituksen tai perinnönjaon peruuntumaan ja velvoittaa osakkaat

---

¹⁰² HE 16/1995 vp, 7.

¹⁰³ Koponen 2019, 26.

palauttamaan kaiken osituksessa tai jaossa saamansa omaisuuden taikka korvaamaan sen arvon. Mikäli kaiken omaisuuden palauttaminen ole tarpeen velkojen ja pesänselvitysvelkojen maksamiseksi, velvoittaa osakkaat yhteisvastuullisesti suorittamaan pesälle velkojen maksamiseen tarvittavan rahamäärän. PK 21:6:n mukaan osakas vapautuu suoritusvelvollisuudestaan, jos hän palauttaa kaiken osituksessa tai jaossa saamansa omaisuuden.

PK 21:6a:n mukaan osakkaat ovat keskenään vastuussa suorituksesta sen mukaan kuin he ovat osituksessa tai perinnönjaossa saaneet liikaa. Jos osakas ei kykene suorittamaan osuuttaan, muiden osakkaiden on täytettävä vajuus osituksessa tai jaossa saamallaan omaisuudella tai sen arvolla.

4.3.4 Osakkaan velkavastuu ja velkainen pesä

PK 21:1:n mukaan kuolinpesän varoista suoritetaan pesän ja vainajan velat. Pesänselvitysvelat maksetaan ennen muita velkoja. Velkojen hoidossa, kuten laskujen maksussa huomioidaan ensisijaisuus periaate. Ensisijaisesti maksetaan kuolinpesän selvitykselle tarpeelliset velat, kuten PK 18:5:ssä määrätään.

Kuolema ei katkaise velkasuhdetta, mutta osakas ei kuitenkaan joudu henkilökohtaisesti vastuuseen vainajan velasta, kuten PK 21:2.1:n mukaan määrätään. Velat eivät periydy. Poikkeuksena osakas voi joutua PK 21:2.2:n mukaan velkavastuuseen, mikäli perunkirjoitusvelvollinen osakas vastaa henkilökohtaisesti vainajan velasta, jos hän laiminlyö perunkirjoituksen toimituttamisen määräajassa. Sama vastuu on osakkaalla, joka perunkirjoituksessa tai vahvistaessaan valalla perukirjan vaarantaa velkojan oikeutta antamalla vääräksi tietämänsä ilmoituksen tai jättämällä tahallaan ilmoittamatta jonkin tietämänsä seikan. PK 21:2.3:n mukaan osakkaan vastuusta, ei kuitenkaan sovelleta osakkaaseen, jota edustaa edunvalvoja. Alaikäistä tai muutoin edunvalvonnassa olevaa osakasta ei voida asettaa henkilökohtaiseen velkavastuuseen edunvalvojan toimien tai laiminlyöntien takia.¹⁰⁴ PK 21:4:n mukaan osakkaat vastaavat henkilökohtaisesti velasta, jonka he ovat tehneet pesän lukuun, jollei toisin ole sovittu tai katsottava tarkoitetun taikka muualla toisin säädetä.

PK 21:5.3:n mukaan, jos on syytä epäillä, että pesän ja vainajan velat ovat suuremmat kuin pesän varat, pesänselvittäjän on haettava julkista haastetta, jollei se ole ilmeisen tarpeellista. Julkista haastetta on haettava, jos pesä on ylivelkainen tai voidaan olettaa, että kaikki pesän velat eivät ole tiedossa. Pesänselvittäjä vastaa velkojalle aiheutuvasta vahingosta, jos haastetta ei ole otettu.¹⁰⁵ Laki julkisesta haasteesta 729/2003 7 §:n mukaan julkinen haaste raukeaa, jos velallinen asetetaan konkurssiin tai velallisen osalta aloitetaan yksityishenkilön

---

¹⁰⁴ Koponen 2019, 197.

¹⁰⁵ Koponen 2019, 195.

velkajärjestely tai yrityksen saneerausmenettely ennen julkisessa haasteessa mainittua määräpäivää. Julkisen haasteen raukeamisesta on ilmoitettava samalla tavalla kuin julkisen haasteen antamisesta. PK 21:11:n mukaan, jos pesänselvittäjää ei ole määrätty, osakas voi hakea kuolinpesän asettamista konkurssiin. Konkurssiin asettamisen edellytyksistä voi lukea konkurssilain 120/2004 toisesta luvusta.

4.3.5 Jakokirja

PK 23:9:n mukaan perinnönjaosta on laadittava jakokirja. Milloin pesänjakaja on toimittanut jaon, on jakokirja hänen allekirjoitettava. Muussa tapauksessa on jakokirja osaksten allekirjoitettava ja kahden esteettömän henkilön todistettava oikeaksi. Pesänjakajan on viivyttyksettä toimitettava kappale jakokirjaa kullekin osakkaalle. Osakkaat voivat keskenään laatia jakokirjan sopimusjaosta, joka tulee jokaisen osakkaan allekirjoituksellaan hyväksyä. Tällaiseen jakokirjaan usein laitetaan maininta loppuun, että osakas hyväksyy jaon ja luopuu sitä moittimasta. Sopimusjakona laadittuun jakokirjaan, tulee myös kahden esteettömän henkilön allekirjoitukset. Pesänjakajan laatimaan jakokirjaan voidaan lisätä samanlainen lauselma osakkaiden jakokirjan hyväksymisestä. Perinnönjako voidaan suorittaa osakkaiden välisellä sopimusjaolla tai pesänjakajan suorittamalla toimitusjakona.¹⁰⁶

PK 23:10:n mukaan osakkaan, joka tahtoo moittia pesänjakajan toimittamaa jakoa, on nostettava kanne muita osakkaita vastaan kuuden kuukauden kuluessa jaon toimittamisesta. Sama on laki, milloin osakkaat ovat toimittaneet perinnönjaon ja osakas tahtoo moittia jakoa sillä perusteella, ettei sitä ole tehty säädetyssä muodossa. Velkojalla, jonka saatavasta osakkaan pesäosuus on ulosmitattu, on oikeus moittia jakoa. Mikäli osakas ei hyväksy jakoa, tulee nostaa moitekannetta kuuden kuukauden kuluessa. Jokaisella osakkaalla on oikeus vaatia jaon oikaisua tai sen kumoamista. Jako tulee lopulliseksi, mikäli kuuden kuukauden määräaika menee umpeen ilman kanteen nostamista. Useimmiten osakkaat kuitenkin hyväksyvät jaon ja luopuvat moittimasta sitä.¹⁰⁷

Lainvoimainen jakokirja tulee toimittaa pankille, kun kuolinpesän varoja halutaan jakaa. Jakokirjassa tulee olla yksilöitynä riittävän tarkasti osakkaalle siirtynyt omaisuus sekä kuolinpesän tilinumero. Pelkkä rahamäärän mainitseminen ei yksinään riitä.¹⁰⁸

4.3.6 Palveluiden lopetus

PK 23:1.1:n mukaan, kun pesä on selvitetty, on jokaisella sen osakkaalla oikeus vaatia jakoa. Perukirjan tarkastuksen jälkeen voidaan pankkipalvelut lopettaa osakkaiden

¹⁰⁶ Koponen 2019, 69-71.

¹⁰⁷ Koponen 2019, 71.

¹⁰⁸ Koponen 2019, 98.

yhteispäätöksellä. Jokaisen osakkaan tulee olla paikalla tai kuolinpesän edustaja voi asioida itsenäisesti laaditun valtakirjan antamien valtuuksien mukaisesti. Palveluiden lopettamiselle on hyvä varata aika etukäteen. Pankki ei ota kantaa jako-osuuksiin, joten mukana on oltava lainvoimainen pesänjakajan laatima jakokirja tai osakkaiden laatima jakosopimus. Mikäli kuolinpesällä on arvo-osuustili, tulee pankille toimittaa lainvoimainen ositus- ja perinnönjakokirja, jotta osakkaan perinnönjaossa saamat arvo-osuudet voidaan kirjata arvo-osuustilille.¹⁰⁹ Arvo-osuustili on säilytystili erilaisille sähköisille arvopapereille, kuten osakkeille ja joukko-velkakirjalainoille.¹¹⁰ Perinnönjakosopimusta ei ole välttämätöntä toimittaa pankille, mikäli jako koskee vain tilivaroja. Riittävän yksilöity valtakirja osakkailta riittää varojen jakamiseen ja tilin lopettamiseen pankissa. Arvo-osuuksien tai rahasto-osuuksien jaossa, on aina toimitettava lainvoimainen yksilöity perinnönjakosopimus tai jakokirja.¹¹¹

Pankki suosittelee jättämään tilin voimaan mahdollisia veronpalautuksia varten tai ilmoittamaan verohallinnolle uusi tilinumero, jos tili päätetään lopettaa ennen seuraavia veronpalautuksia.¹¹² Kuolinpesä lakkaa, kun se on jaettu¹¹³.

On hyvä huomioida, että pankki ei toimita varojen jakoa ennen kuin pesän velat on hoidettu. Kuten PK 21:6.1:n mukaan ositusta tai perinnönjakoa ei saa toimittaa, ennen kuin pesän ja vainajan velat on maksettu tai niistä on asetettu maksun turvaava takaus tai muu vakuus. Velkaisissa pesissä ohjataan osakasta hoitamaan ensisijaisesti velat, sillä pankki voi joutua korvausvelvolliseksi virheellisestä menettelystä.¹¹⁴

5 Pohdinta ja johtopäätökset

Jäämistöoikeudellisista asioista ja kuolinpesän pankkiasioiden hoitamisesta säädetään pääsääntöisesti PK:ssa. PK säätelee vahvasti asioiden hoidon kulkua, siksi opinnäytetyössä perustellaan kuolinpesän edustajille sekä pankkien toimihenkilöille, miksi asioiden hoidossa toimitaan tietyn kaavan mukaisesti pankista riippumatta. Muut lait voivat täydentää PK:n säädöksiä erityistilanteissa. ALL täydentää avioliittoon liittyviä perintöoikeudellisia säädöksiä, HolhTL täydentää edunvalvonnassa olevien henkilöiden toimintaa sekä LLL ohjaa pankkien toimintaa. Lisäksi pankkitoimintaa säätelee ja valvoo myös finanssivalvonta. Samat lait säätelevät kaikkien Suomessa toimivien pankkien toimintaa, siksi linjausten tulisi olla yhtenäisiä. Kuolinpesän asioiden hoitamisessa tulee toimia erityisen hienotunteisesti ja mahdollisimman sujuvasti.

¹⁰⁹ OP 2023, Perunkirjoituksen jälkeen.

¹¹⁰ OP 2023, Arvo-osuustili eli osakesalkku.

¹¹¹ Nordea 2023, Kuolinpesän pankkiasiat Nordeassa.

¹¹² OP 2023, Perunkirjoituksen jälkeen.

¹¹³ Koponen 2019, 119.

¹¹⁴ Koponen 2019, 93.

Toimihenkilöiden on tunnettava toimintamalli, jotta pankkialaisuus säilyy ja mahdollisilta virheiltä vältytään.

Pankkien toimihenkilöt kohtaavat päivittäin kuolinpesän osakkaita, jolle aihe on täysin vieras. Pankkien toimihenkilöiden tehtävänä on toimia opastajaroolissa ja siksi on ymmärrettävä perintöoikeuden taustat. Opinnäytetyössä on kerrottu jäämistöoikeudellista teoriaa käsitteiden ymmärtämisen tueksi. Pankkien toimihenkilöiden tulee ymmärtää peruskäsitteet, jotta he voivat toimia opastajan roolissa päivittäisissä pankkikohtaamisissa. Toimihenkilön on tunnistettava ketkä kuuluvat kuolinpesän osakkaisiin ja tämä voi olla haastavaa, jos perusteet eivät ole kunnossa. Jäämistöoikeuden teorian lisäksi opinnäytetyö sisältää tiivistetyn opastuksen yleisimpien päivittäisten pankkiasioiden hoitamisessa. Toimintamalliopastuksen tavoitteena on ohjata pankkien toimihenkilöitä sekä toimia kuolinpesän edustajille apuna prosessin kullussa. On ensisijaisen tärkeää, että toimihenkilöt opastavat kuolinpesän osakkaita oikein. Ensinnäkin aiheen arkuuden vuoksi tulisi välttää ylimääräistä asiakkaan juoksuttamista. Osakkaat käsittelevät surua ja itsenäiseen selvittelyyn ei välttämättä löydy energiaa. Pankin toimihenkilöiden on oltava asiakkaidensa ja heidän edustajiensa apuna kaikissa elämän vaiheissa. Toiseksi toimihenkilön tulee tuntea toimintamallit, sillä pankki voi joutua korvausvelvolliseksi väärin menetellyissä tilanteissa.

Kuolinpesät voivat usein olla monimutkaisiakin osakkaiden määrästä tai varallisuudesta riippuen. Opinnäytetyön tarkoituksena on toimia oppaana pankkipalveluiden hoitamisessa. Opinnäytetyö ei toimi tyhjentävänä toimintamallina, vaan jokaiseen kuolinpesään on suhtauduttava yksilöllisesti ja huomioitava sen asettamat erityispiirteet. Erityistilanteissa kannattaa kääntyä pankin asiantuntijoiden puoleen, jotta mahdollisilta virheiltä vältytään.

Lähteet

Kirjallisuus ja artikkelit

Aarnio, A. 2011. Luentoja lainopillisen tutkimuksen teoriasta. Helsinki: Helsingin yliopiston oikeustieteellinen tiedekunta.

Aarnio, A., Kangas, U. & Rabinä, T. 2020. Perunkirjoitus ja Perinnön veroseuraamukset. Helsinki: Alma Talent, 28–41.

Hirvonen, A. 2011. Mitkä metodit? Opas oikeustieteen metodologiaan. Helsinki: Yleisen oikeustieteen julkaisuja 17.

Husa, J., Mutanen A. & Pohjolainen T. 2010. Kirjoitetaan Juridiikkaa. 3., painos. Helsinki: Talentum.

Kangas, U. 2019. Perhe- ja jäämistöoikeuden perusteet. 2., uudistettu painos. Helsinki: Alma Talent.

Kontkanen, E. 2016. Pankkitoiminnan käsikirja. 4., uudistettu painos. Vantaa: Hansaprint Oy.

Koponen, J. 2019. Kuolinpesän osakkaan opas. 15., uudistettu painos. Helsinki: Verotieto Oy.

Mikkola, T. 2009. Kansainvälinen Avioliitto- ja jäämistöoikeus. 2., uudistettu painos. Helsinki: WSOYpro OY.

Aarnio, A. & Puronen, P. 2016. Perunkirjoitus ja perinnön veroseuraamukset. E-kirja. 8., uudistettu painos. Helsinki: Alma Talent Oy. Viitattu 07.01.2023.

Lohi, T. 2016. Aviovarallisuus oikeus. E-kirja. Helsinki: Alma Talent Oy. Viitattu 24.3.2023.

Puronen, P. 2013. Näin teet perukirjan. E-kirja. 5., uudistettu painos. Helsinki: Alma Talent Oy. Viitattu 06.01.2023.

Saarnilehto, A. & Annola, V. 2018. Sopimusoikeuden perusteet. E-kirja. 8., uudistettu painos. Helsinki: Alma Talent Oy. Viitattu 07.01.2023.

Surakka, A. 2012. Access to Finnish law. E-kirja. 2., uudistettu painos. Helsinki: Alma Talent Oy. Viitattu 31.01.2023.

Virallislähteet

HE 16/1995 vp. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi holhouslain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta.

Muut lähteet

Digi- ja väestövirasto, 2023. Sukuselvitys. Viitattu 28.01.2023. <https://dvv.fi/sukuselvitys>

Nordea 2023. Läheisin kuolema. Viitattu 4.2.2023. <https://www.nordea.fi/henkiloasiakkaat/sinun-elamasi/perheeni-arki/laheisen-kuolema.html>

OP 2023. Kuolinpesän pankki- ja vakuutusasiat. Viitattu 12.2.2023. <https://www.op.fi/henkiloasiakkaat/teemat/kuolinpesa-pankki-ja-vakuutusasiat>

Verohallinto, 2022. Perinnönjako. Viitattu 28.01.2023. <https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/omaisuus/perinto/perinn%C3%B6njako/>

Oikeuskäytäntö

KKO:2022:57, 17.10.2022/1596

KKO:1987:131, 29.12.1987/3674

Kuviot

Kuvio 1: Perimysjärjestys sukulaisuuden mukaan	11
Kuvio 2: Tasinkoetuoikeus perintöverotuksessa	15